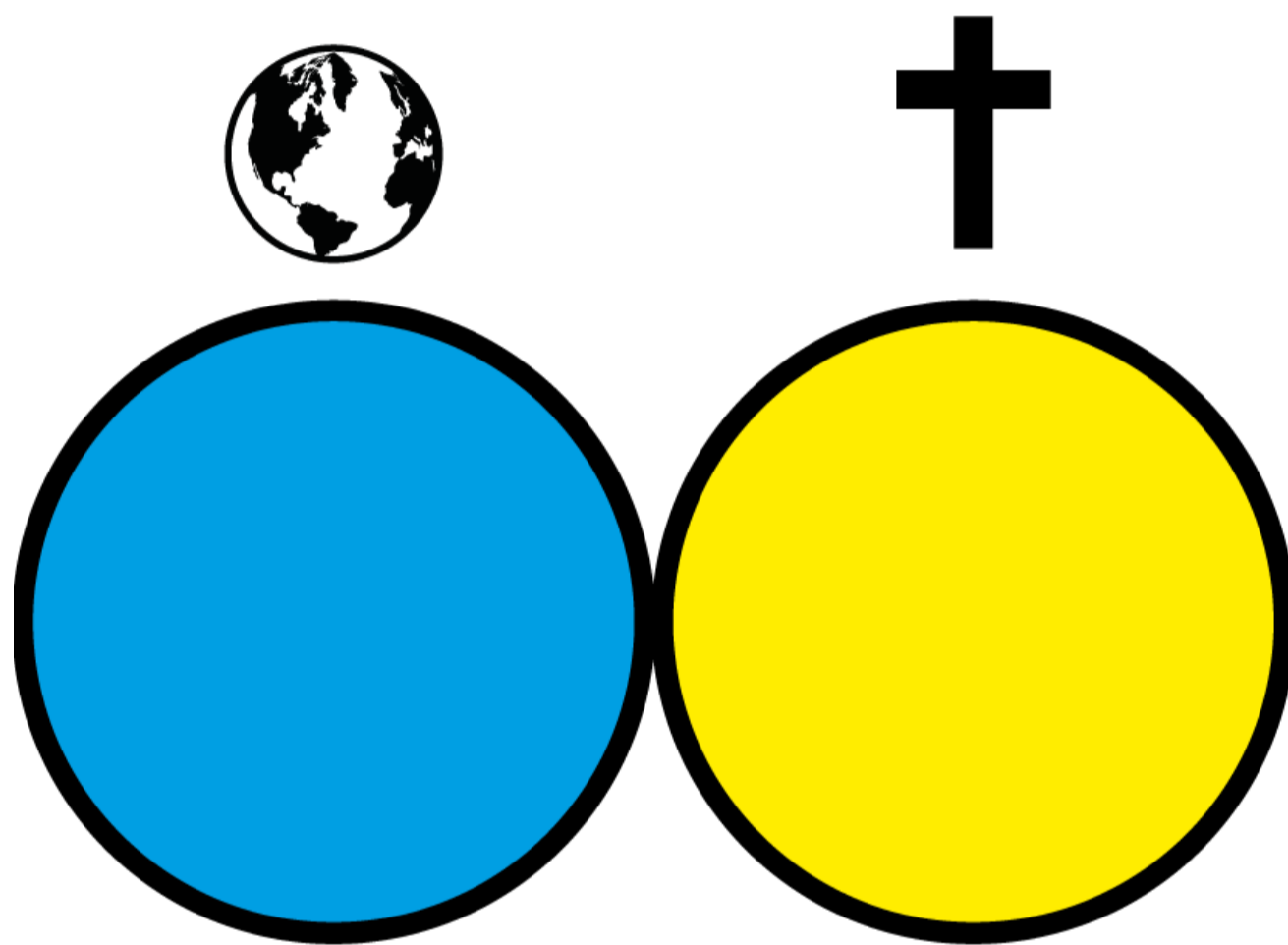

Robert Granat

De två rikena

Förlag si-och-så.

Omslagsbild: Björn Granat (Granat Media)

Copyright 2020.

Inledning

Idén till den här skriften föddes i samband med en serie bibelstudier kring bönen *Fader Vår* som jag höll i en pingstförsamling där jag var anställd som föreståndare för någon tid sedan. *Fader Vår* kallas också i folkmun för *den bön som Herren Jesus lärde oss* och *Herrens bön*, och återfinns i två sammanhang¹ i Nya testamentet (NT). En språklig version som fortfarande är vanlig är den från 1917 års kyrkobibel, och som numera är känd som den "gamla" versionen:

Fader vår, som är i himmelen. Helgat varde ditt namn, tillkomme ditt rike, ske din vilja, såsom i himmelen så ock på jorden. Vårt dagliga bröd giv oss idag, och förlåt oss våra skulder, såsom ock vi förlåta dem oss skyldiga äro, och inled oss icke i frestelse, utan fräls oss ifrån ondo. Ty riket är ditt och makten och härligheten i evighet. Amen.

Fader Vår utgör en form av *modellbön*, men det finns inget som tyder på att den endast ska upprepas ordagrant som en slags ritual, så som (tyvärr) görs alltför ofta i kyrkorna och i andra sammanhang. Snarare är den, enligt min mening, en koncentrerad sammanfattning av vad Jesus ansåg att bön skulle och ska handla om: först 1) inledande åkallan, sedan 2) vad som är viktigast för Gud: Hans namn, Hans rike och Hans vilja, 3) vad som är viktigt för oss: vårt behov av dagligt bröd, syndernas förlåtelse och beskydd från frestelser, och slutligen 4) avslutande lovprisning. Både innehållet i bönens delar och i den ordning dessa delar kommer återspeglar hur Jesus såg på bön, och hur han såg på relationen till den Fader som bönen riktas till.

Det jag lagt märke till, och som föranleder att jag skriver dessa rader, var att jag tyckte mig se en del saker i *Fader Vår* som jag inte sett förut, trots att jag läst den många gånger och bett den under många år. Det som följer är möjligen inget nytt för den som läser, men jag har ändå känt behovet av att skriva ner vad jag tycker mig ha sett, för jag tror det är mycket viktigt att både lära sig och/eller påminna sig om.

Den första saken som blev levandegjord för mig var att den andra delen av *Fader Vår*, som handlar om vad som viktigast för Gud, består av tre delar – Guds namn, Guds rike, Guds

¹ Se Matt 6:5-15, Luk 11:1-13. Notera att Matteus version är den som ligger närmast den som brukar läsas i gudstjänsten. Notera också att den avslutande lovprisningen inte finns med i någon annan av de vanligaste svenska bibelöversättningarna utan endast i Svenska Reformationsbibelns översättning (2017) av Matt 6:13.

vilja – som till essensen är synonyma med varandra på det sättet att ingen enskild del av dessa tre ting kan gå i uppfyllelse utan att de andra två också uppfylls mer eller mindre. Bli Guds namn helgat så sker (åtminstone en del av) Guds vilja, om Hans rike kommer så kommer Hans namn att bli helgat på ett eller annat sätt, osv.

Det andra som slog mig var att vad som är viktigast för Gud utgör själva överskriften, eller programförklaringen, till vad kristendomen innerst inne är, själva kärnan i det som Jesus kom för att uppenbara och förkroppsliga med sitt liv, sin död och sin uppståndelse: att Guds namn ska bli helgat, Guds rike komma och Guds vilja ske, och vidare att detta också utgör grundfundamentet, själva konstitutionen, för det som Bibeln kallar för Guds rike, Hans kungarike. Allt som ska ske i det kungariket sker och måste ske inom ramen för vad Jesus bad om i andra delen av *Fader Vår*.

Det tredje som blev uppenbart för mig var en konsekvens av de två första insikterna, nämligen att det som Bibeln kallar för världen, det världsväsende som sedan tidernas begynnelse gjort att mänskligheten levt i ett medvetet uppror mot sin Skapare, också är ett slags kungarike vars grundfundament utgör den totala *motsatsen* till det som är viktigast för Gud. Världens rike och de företeelser som hör till det riket, oavsett om gäller individer, små eller stora grupper av människor, små eller stora samhällen, enskilda länder eller hela kontinenter, så handlar det riket också om att "någons" namn ska bli helgat, "någons" rike ska komma och "någons" vilja ska ske, men där är det inte Gud som utgör "någon" utan människan, som orättmätigt intagit Guds plats och ersatt Honom. I förlängningen är det ett direkt försök att uppfylla Ormens löfte till Eva: *Ni ska bli som Gud*². Djävulen har också ett rike, och han är djupt involverad i mänsklighetens försök att ersätta Gud med sig själva på samma sätt som Han själv försökt under historiens gång³.

Det fjärde som följer av det som redan är sagt är att två sådana kungariken, Guds rike och världens rike, alltid kommer att ligga i konflikt med varandra. Gränserna mellan dem är tydliga, om man vill se dem, och det finns inte heller några neutrala zoner där man kan gömma sig i hopp om att tiderna skall förändras⁴.

² 1 Mos 3:5.

³ Se, t.ex., Matt 4:8-10.

⁴ Jmf Dan 2:9

Det är dessa två kungarikena och skillnaderna mellan dem som denna skrift handlar om. Främst är det min önskan att förmedla något om vad det Faderns rike som Jesus lärde oss att be om är för något, så att alla som läser dessa rader uppfylls av förundran inför det och brister ut i bön och lovprisning till den Gud som vill låta sitt rike komma och låta oss ärva det, men det är också min önskan att försöka förklara vad det detta Gudsrike är genom att ställa det i kontrast till det världens rike som det ligger i konflikt med. Ibland kan man nå ett steg längre när man ska förklara vad något är genom att påpeka vad det *inte* är.

Jag har därför kallat den här skriften för *De två rikena*⁵, och jag hoppas att den som läst så här långt förstår valet av titel. Resten av den här skriften utgår i stort från de fyra saker som nämnts ovan. Det är min bön till Gud och min förhoppning att den åtminstone ska hjälpa någon att förstå lite mer av vad Guds rike är, så att Hans namn blir helgat, Hans rike får komma och Hans vilja får ske.

Avslutningsvis vill jag rikta ett tack till de som har hjälpt mig med korrekturläsning, tips om layout, föreslagit förbättringar, och annat sådant. Utan er hjälp hade den här skriften aldrig kunnat färdigställas.

Denna skrift tillägnas en av mina absolut bästa vänner, ramkonstnären Per Lindberg, vars tro på Gud fortfarande är ett föredöme för många, mig inkluderad, trots att han rycktes bort ifrån oss alltför tidigt och lämnade ett tomrum efter sig som inte kommer att fyllas på denna sidan evigheten. En sångstrof som Per ofta citerade var denna:

Framtiden ljus och lång,

möter jag nu med sång,

tills jag hos Dig en gång vid målet står⁶.

⁵ Innehållet i denna skrift ska inte förväxlas med den protestantiska "två-kungarikens-läran" (eng. *two kingdoms doctrine*) som reformatorerna Luther och Calvin ut- och omarbetade, även om vissa frågeställningar i det som följer kan överlappa innehållet i nämnda lära.

⁶ Segertoner 554:3

Alla bibelcitат är från Svenska Folkbibeln (1998) om inget annat anges.

Nyköping, i december 2020

Författaren

Kapitel 1

FADER VÅR

Fader vår, som är i himmelen (Matt 6:9).

Bönen *Fader Vår* lärde Jesus sina lärjungar som svar på deras bön: *Herre, lär oss att be*⁷. Efter att ha vandrat med Jesus under en tid var det detta som de ville lära sig, att be, för de såg att allt Jesus gjorde berodde av bönen makt. Det sägs ibland att det största bönesvaret man kan få är mer bön, och så var onekligen vad som skedde i det här fallet. När Jesus så ska lära dem be, dels som en svar på deras önskan men också vad som blir en generell undervisning för alla tider, gav han dem *Fader Vår*. Detta säger oss två saker. Först och främst att bön är något vi *lära oss*, och som vi bäst lär oss när vi *vill lära oss*, och för det andra att Jesus är *villig att lära oss*, både direkt men också genom att låta det liv han levde på jorden tjäna som den främsta förebilden för oss. Det var ju när lärjungarna såg honom be som de bad honom att lära dem samma sak.

Det märkligaste med det hela är ändå att Jesus vävde in programförklaringen till hela sitt eget liv, sin egen mission, och själva "konstitutionen" för Guds rike, i bönen han lärde ut till sina lärjungar, men det var nog inte uppenbart för dem vid den tiden (och kanske inte heller uppenbart för alla människor som bett och ber bönen regelbundet). Denna programförklaring ska vi återkomma till efter att vi studerat inledningen på bönen *Fader Vår* som helhet. Hela bönen upprepas här för fullständighetens skull (och fortfarande i den "gamla" versionen):

Fader Vår. *Fader vår, som är i himmelen. Helgat varde ditt namn, tillkomme ditt rike, ske din vilja, såsom i himmelen så ock på jorden. Vårt dagliga bröd giv oss idag, och förlåt oss våra skulder, såsom ock vi förlåta dem oss skyldiga äro, och inled oss icke i frestelse, utan fräls oss ifrån ondo. Ty riket är ditt och makten och härligheten i evighet. Amen.*

⁷ Se Luk 11:1

Guds identitet

Vi börjar med att göra några observationer, som har att göra med identiteten på den Gud som vi närmar oss i *Fader Vår* och utifrån Jesu undervisning. Det kanske mest väsentliga med bönen är att vi går till Gud som *vår* Fader. En rätt relation med Gud bygger på att vi är Hans barn, och Han är vår Fader. I en tid och en kultur där allt manligt misstänkliggörs drabbar detta lätt även vår Gudsbild, för om Gud är en man, och om alla män och därigenom alla fäder är onda, då kan inte Gud vara god. Men i själva verket är inte Gud en man, inte heller en kvinna, men Han är en *Han*, för det är så Bibeln presenterar Honom. Han är *Fadern*, även de *faderlösas fader och änkornas försvarare*⁸. Och Han är även en god Fader, till skillnad från många andra män och fäder. Det är därför Guds uttryckliga vilja att Hans eget faderskap och godhet samt Jesu Kristi kärlek till församlingen ska avspeglas i varje mans och fars liv⁹ som en levande illustration om desamma. I avslutningen av texten från Lukas, där *Fader Vår* finns, anges därför den stora anledningen till att vi kan gå till vår Fader frimodigt, liksom ett barn går till sin jordiske far:

*Om ni som är onda förstår att ge era barn goda gåvor, hur mycket mer skall då inte er Fader i himlen ge den helige Ande åt dem som ber honom?*¹⁰

Jesus kopplar Guds faderskap till löftet om att få den helige Ande som gåva. En god far ger sina barn vad de behöver, och vad behöver vi mer än den helige Ande?

Jesus betonar i *Fader Vår* också den kollektiva aspekten av Guds faderskap. Om Gud är *vår* Fader, så är Han *vår gemensamma* Fader och vi är alla bröder i tron, Abrahams arvtagare enligt löftet¹¹. Gör man en sökning i evangelierna ser man att Jesus använder benämningen "min Fader" endast om sig själv (1:a person singular), men nästan alltid talar i plural, "er fader" när det gäller lärjungarna (2:a person plural), exempelvis:

⁸ Psaltaren 68:6

⁹ Efesierbrevet 3:14-15, 5:25

¹⁰ Luk 11:13

¹¹ Galaterbrevet 3:29. Notera att ordet *bröder* gäller alla, män som kvinnor, för det var bara söner som hade arvsrätt. Denna poäng går lätt förlorad när man istället skriver *syskon* i mer moderna bibelöversättningar, eller *Guds barn* istället för *Guds söner*.

Jesus sade till henne: "Rör inte vid mig, ty jag har ännu inte farit upp till Fadern. Men gå till mina bröder och säg till dem att jag far upp till min Fader och er Fader, till min Gud och er Gud"¹².

Detta betyder inte att den individuella aspekten av relationen till Fadern saknar betydelse, för den framhåller Jesus också men endast undantagsvis i sin offentliga förkunnelse¹³. I jämförelse med Jesu egen unika relation till sin Fader betonar Han i det öppna mycket mer vår samhörighet med andra troende genom att tala om "er Fader" och "Fader vår". Att be *Fader Vår*, med allt var det innebär, är alltså att ingå i en gemenskap med andra troende som ber till samme Fader.

Samtidigt som Jesus betonar Guds Faderskap lyfter han också fram att vår Fader är *i himlen*¹⁴. Det betyder att Gud också är upphöjd och väldig och ska behandlas med respekt. Vår Fader är både upphöjd och nära oss samtidigt:

*Ty så säger den höge och upphöjde, han som tronar till evig tid och heter "den Helige": Jag bor i det höga och heliga men också hos den som är förkrossad och har en ödmjuk ande, för att ge liv åt de ödmjukas ande, för att ge liv åt de förkrossades hjärtan.*¹⁵

Denna upphöjdhet återkommer i den avslutande lovprisningen, vilket gör att Faderns upphöjdhet blir ett *inclusio*, ett slags litterärt ramverk¹⁶, till bönen.

Slutligen bör det framhållas att som vi redan sett så ges *Fader Vår* åt lärjungarna då de bad Jesus om det och kallade Honom för *Herre*. Om vi ska lära känna Gud som vår Fader måste vi också bekänna att Jesus är vår Herre, ja, HERREN. Dessa två saker går hand i hand genom hela NT¹⁷. Denna inledning på *Fader Vår* är mycket viktig. Skulle vi ta bort något av dessa identitetsmarkörer skulle det inte längre vara Bibelns Gud vi närmade oss i vår bön,

¹² Joh 20:17

¹³ Se Matt 6:4,6,18.

¹⁴ Fromma judar på Jesu tid sade hellre "Himmelen" istället för "Gud", t.ex. "Himmelen vare med dig" istället för "Gud vare med dig", eftersom de inte ville riskera att missbruka Herrens namn.

¹⁵ Jes 57:15

¹⁶ Andra exempel på användningen av sådana litterära konstruktioner i Bibeln är Rom 1:1-7 i kombination med 16:25-27 och Fil 2:6-11.

¹⁷ Se t.ex. Fil 2:11.

och det som kommer sedan i *Fader Vår* kan inte rätt förstås om vi inte har denna grund klar för oss.

Guds namn

När vi ser på betydelsen av fortsättningen, *helgat varde ditt namn*, så kan vi se att Jesus här tar avstamp i den judiska föreställningen om Guds namns helighet¹⁸ som hade sitt ursprung i Mose lag. Det första av buden som gavs på Sinai utslöt möjligheten till några andra gudar vid sidan av Gud¹⁹, eftersom Han är den ende Sanne Guden, och genom att noga iaktta det "helgades" Gud namn. Det tredje av de tio budorden innehöll ett explicit förbud mot att missbruka Herrens namn som också innehöll ett lika explicit löfte om att missbruk skulle bestraffas²⁰. Guds egennamn, JHVH, skulle hållas heligt, och inte missbrukas, t.ex. inte användas som ett kraftuttryck eller en svordom, och inte heller användas lättvindigt då man avlade eder²¹. Judarna hade drivit det så långt på Jesu tid (liksom ännu idag) att de inte längre uttalade (och ännu idag inte uttalar) Guds namn av rädsla för att missbruka det²². *Helgat varde ditt namn* uttrycker alltså en längtan om att både det första och det tredje budet ska efterlevas och Herrens namn visas tillbörlig respekt, men Jesus går inte så långt som sin samtid så att han förbjuder namnet att uttalas. Tvärtom så anspelar han själv på det så pass mycket att det verkar utgöra en del av grunden för de anklagelser om hädelse som uttalades mot honom när han stod inför Stora rådet bara timmar innan han skulle korsfästas²³.

¹⁸ Judarnas uppfattning om helighet, som också Jesus och NT ansluter sig till, hade först och främst betydelsen av "skära av och separera" och inte, som många tänker, i första hand syndfrihet. Gud är syndfri, och det är en konsekvens av Hans helighet, men ordet helig betyder inte i första hand syndfri utan "separerad", "avskild".

¹⁹ 2 Mos 20:2-3

²⁰ 2 Mos 20:7, 5 Mos 5:11

²¹ Matt 5:33

²² Av detta skäl är det exakta uttalet av JHVH okänt idag, men "Javhe" är det vanligaste förslaget. Det äldre "Jehova" är mer osannolikt. Enligt not till 4 Mos 6:23 i Svenska Folkbibeln 2015 uttalade de levitiska tempelprästerna JHVH "utan omskrivningar" när de välsignade folket med den aronitiska välsignelsen, jfr. 3 Mos 9:22, Luk. 24:50.

²³ Se, t.ex., Luk 22:70, jfr Joh 8:24.

Eftersom *helgat varde ditt namn* är en del av en bön riktad till *Fader vår som är i himmelen*, är det alltså en bön till Gud om att Han själv ska handla så att Hans eget namn blir helgat bland människorna på det sätt som beskrivits ovan. Verbformerna i grekiskan antyder att det är en önskan om en specifik punkthandling från Guds sida som ska göra att Hans namn blir helgat. Kanske syftar det både specifikt på frälsningsverket på Golgata där Gud, en gång för alla, visade sin rättfärdighet genom att ställa fram Kristus *som ett försoningsställe att tas emot genom tron*²⁴, och mer allmänt på att människor som en följd av frälsningsverket ska bli frälsta och komma till insikt om sanningen²⁵, och därigenom börjar helga Guds namn?

Oavsett, för den redan troende har aposteln Petrus ett värdefullt råd att ge som anknyter till denna del av *Fader vår*:

*Herren Kristus skall ni hålla helig i era hjärtan. Var alltid beredda att svara var och en som begär att ni förklarar det hopp ni äger*²⁶.

Uttrycket *hålla helig* är samma grekiska verb som i *helgat varde*, men med två viktiga skillnader. Först och främst ger Petrus oss en direkt uppmaning att uppfylla det som vi har bett Gud att göra i *Fader Vår*. Herrens namn kan endast bli helgat om människor aktivt helgar det, men vi ber att Guds ska verka för att så blir fallet. För det andra: I *Fader Vår* är det Faderns namn som ska bli helgat, men här är det *Herren Kristus* som person som ska hållas helig. Om vi utgår från att det är samme helige Ande som inspirerat både Matteus och Petrus så kan vi sätta likhetstecken mellan Faderns namn och Herren Jesus Kristus och konstatera att det är samma sak att helga Faderns namn och personen Herren Kristus. Herren Kristus har ju fått namnet över alla namn²⁷ och i honom bor Guds namn²⁸.

Vidare så ska man observera att Jesus talar om bönen *Fader Vår* som en bön som främst ska bes avskilt och inte så att människor kan se det och berömma oss²⁹. Det visar också vems namn det är som ska upphöjas: inte vårt namn, utan Guds namn. I ljuset av att det är

²⁴ Rom 8:23-26

²⁵ Se, t.ex., 1 Tim 2:3-4

²⁶ 1 Petr 3:15

²⁷ Fil 2:9-11

²⁸ 2 Mos 23:21

²⁹ Matt 6:5

endast Guds namn som ska bli helgat i betydelsen "avskuret", "separerat", så förstärker det tanken på att bönen *Fader Vår* är en kallelse till gemenskap med andra troende, som vi sett ovan, vars namn inte ska separeras från andras. När Guds namn helgas leder det till gemenskap, men när andra namn "helgas", oavsett om det är människors eller andra gudars namn, leder det till ensamhet³⁰.

Slutligen kan vi också konstatera att ordningen i *Fader Vår* är betydelsefull. Efter den inledande raden där vi tilltalar Gud som vår Fader uppmanas vi att *allra först* be om att Guds namn ska bli helgat, och naturligtvis då i alla de avseenden som vi berört här. Det innebär inte att det som kommer sedan inte har samma betydelse, men ordningen pekar ändå på något väsentligt. Liksom tio Guds bud³¹ började med det som är viktigt för Gud, börjar också *Fader Vår* med det som är viktigt för Gud. Att det är just tredje budet om att helga Herrens namn som återspeglas tydligast i denna del av *Fader Vår* kan vara ett tecken på att Jesus lär ut bönen med de tio budorden i bakhuvudet – det går mycket väl att tänka sig att andemeningen i första och andra budet även ryms i bönens inledande åkallan genom att tilltalet *Fader Vår* de facto utesluter alla andra tänkbara gudar, och som är *i himmelen*³² erkänner att Guds transcendens³³ och immanens³⁴ och att Han därför inte kan eller får avbildas av människor³⁵?

³⁰ Ensamhet, isolering och brist på gemenskap är ett kännetecken på världens rike, som vi ska se längre fram.

³¹ 2 Mos 20:1-17, 5 Mos 5:6-21. Det går att argumentera för att den ordning i vilket de tio budorden presenteras i dessa bibeltexter återspeglar något av de olika budens tyngd i förhållande till varandra: det som är viktigast kommer först, och sedan det som är mindre viktigt (även om alltsammans är viktigt). Det går också att argumentera för att de första fem buden, även det att man ska hedra sin far och sin mor, primärt berör relationen till Gud, medan resten av buden primärt rör relationen till medmänniskorna, på samma sätt som att de sex delarna av *Fader Vår* går att dela upp i grupper om tre.

³² I grekiskan står det egentligen *himlarna*, vilket förstärker tanken på att Gud är upphöjd över allt och genomsyrar allt.

³³ Transcendens betyder överskridande, överlägsenhet och betecknar inom teologin att Gud existens inte beror av något skapat utan är oberoende av skapelsen. Gud står över och utanför sin skapelse. Jfr Ps 97:9, Hebr 7:26.

³⁴ Immanens betyder permanent närvaro och betecknar inom teologin Guds ständiga genomsyrande närvaro i sin skapelse, trots att Hans transcendens gör att Han fortfarande är skild från den. Jfr Jer 23:24, Hebr 1:3.

³⁵ Notera att Gud fortfarande har rätten att avbilda sig själv, och det gjorde Han genom att sända Jesus Kristus till världen, som *den Osynlige Gudens avbild* (Kol 1:15).

Treklungen i Fader Vår

Innan vi går vidare i *Fader Vår* måste vi se på hur de tre uttrycken *helgat varde ditt namn, tillkomme ditt rike, ske din vilja, såsom i himmelen så ock på jorden*, hör ihop och vad de betyder tillsammans.

Först och främst är denna "treklang" av uttryck enligt min uppfattning synonyma, om än inte till sin exakta grammatiska betydelse så till sin betydelse i sammanhanget. Hebreisk litteratur, som vi finner i Bibelns båda testamenten³⁶, använder ofta upprepningar för att understryka betydelsen av något, t.ex. *helig, helig, helig*³⁷ eller *amen, amen*³⁸, och ibland får vi inte identiska upprepningar utan synonyma uttryck³⁹. Men tänker man efter inser man att om Guds namn blir helgat, eller hans rike kommer, eller hans vilja sker, är det ingenting som kan ske oberoende av de andra två. Det ena eller det andra leder oundvikligen till det tredje som leder tillbaka till det första och det andra.

Vidare så måste inte den avslutande önskningsen i den tredje meningen, *såsom i himmelen så ock på jorden*, nödvändigtvis endast gälla *ske din vilja*. Om dessa tre uttryck är synonyma eller åtminstone hänger ihop genom att de påverkar varandra som vi har sett ovan, så gäller *såsom i himmelen så ock på jorden* alla tre. Detta gör då också att vi kan konstatera att i himmelriket sker *alltid* Guds vilja, och där blir *alltid* hans namn helgat, för där är Hans rike. På jorden är det annorlunda, och där får och ska vi be om att Gud ska handla så att det uppfylls, men det beror ju inte på att Guds makt på något sätt är begränsad⁴⁰ utan att Han har gett människan frihet – inom vissa ramar – att göra gott eller ont utifrån sin egen vilja. Slutligen – i tusenårsriket och i evigheten – kommer Gud att se till att denna treklungs-bön går i uppfyllelse till punkt och pricka. Då behöver vi inte längre be om det, för då är det redan en fullbordad verklighet.

³⁶ Det glöms ofta bort att i princip hela Bibeln är en produkt av hebreiska och judiska författare under Andens ledning, möjligen då med undantag av Lukasevangeliet, där Lukas, läkaren, förmodligen hade hedniskt ursprung, eller möjligen var proselyt (hade konverterat till judendomen innan han kom till tro på Jesus som Messias).

³⁷ Jes 6:3, Upp 4:8

³⁸ Se, t.ex., Neh 8:6, Ps 89:53, Joh 5:24

³⁹ Se, t.ex., Ord 16:18

⁴⁰ Bibeln är mycket tydlig med att Gud kan göra allt vad Han vill: Ps 115:3, 135:6, jfr Pred 8:3.

Man kan också tänka sig att Treenigheten, Fadern och Sonen och Anden, kan kopplas till denna treklang. Det är uppenbart att det är Faderns namn som ska bli helgat, genom Sonen har Guds rike kommit till världen⁴¹, och det är när Anden verkar i världen som Guds vilja sker, eller mer specifikt: när Anden verkar *i oss* kan Guds vilja ske⁴².

Hursomhelst, så är det denna treklang som utgör den programförklaring som Jesus förkroppsligade med sitt liv, och som utgör den konstitution i Guds rike som är och ska vara all kristendoms kärna. Detta är den tanke vi ska återkomma till i detalj längre fram.

Guds rike

När vi nu ser specifikt på uttrycket *tillkomme ditt rike* så kan vi observera följande.

Guds rike var Jesu favoritämne när han predikade, och detta har särskilt betonats av Matteus⁴³. Utifrån *Fader Vår* kan vi beteckna Guds rike som det tillstånd som råder då Gud regerar som kung. En kung av den typ det här är frågan om⁴⁴ respekteras av folket (hans namn helgas) och regerar över folket (hans vilja sker) inom gränserna för sitt rike.

Detta Guds rike har följande egenskaper: det är redan nära⁴⁵ och Jesu gärningar bevisar att det redan har kommit⁴⁶, men ändå är det något som ska sökas⁴⁷ och *bes om*⁴⁸, för det är något som *kommer*⁴⁹, och något som ska ges åt dem som tillhör Kristus⁵⁰. Gudsriket tillhör alltså redan nuet men också framtiden. Teologerna talar därför om kristendomen som en *hoppets religion*, ofta i form av ordleken: *redan nu men ännu inte*. Innebörden är

⁴¹ Se Mark 1:15, Matt 4:17

⁴² Fil 2:13

⁴³ Se, t.ex., Matt 4:23, 5:3, 5:10, 5:20, 6:33, 8:11, 9:35, 10:7, etc

⁴⁴ Den svenska monarkin är en s.k. representativ monarki, vilket stämmer dåligt med antikens och Bibelns bild av en kungs rättigheter och skyldigheter gentemot det folk han regerar över.

⁴⁵ Matt 4:17, alt. övers: *här*

⁴⁶ Matt 12:28

⁴⁷ Matt 6:33

⁴⁸ Matt 6:10

⁴⁹ Luk 22:18

⁵⁰ Matt 25:34

naturligtvis precis den vi förväntar oss: Gudsriket är oss nära, och det finns redan inom oss⁵¹, men det ska en dag komma i sin fulla härlighet. Nu är vi förlovade med Kristus, då ska det bli bröllopsfest. Vi lever nu i tro utan att se⁵² och ser det i fjärran och hälsar det⁵³. Som Lewi Pethus skrev i sin sång: *Då skall i åskådning bytas det som du trodde här*⁵⁴. När vi därför ber *tillkomme ditt rike* så avses nog också dessa två olika aspekter av rikets närvaro: Vi ber om det framtida rikets uppenbarelse i full härlighet, se ovan, men vi ber också om att riket ska utbreda sig bland människor genom att det förkunnas och att människor omvänder sig, kommer till tro⁵⁵ och därigenom börjar att helga Guds namn och leva efter Hans vilja.

Som tidigare kan verbformerna också ge oss viss ytterligare insikter. *Tillkomme* står i en form som betonar en särskild punkthändelse⁵⁶, och sammanhanget visar oss att det gäller en framtida händelse (annars hade vi inte behövt be om det). Kanhända pekar det just fram emot den särskilda dag då riket ska manifesteras fullständigt synligt vid Jesu andra tillkommelse. Då ska inte längre våra böner vara fördolda i kammaren utan allt som har med den gudomliga gemenskapen att göra ska då visa sig i det öppna. Kanske finns det en dold anspelning på det i Svenska Reformationsbibelns (2017) översättning av Matt 6:6:

Men du, när du ber, gå in i din kammare och när du har stängt din dörr, be till din Fader som är i det fördolda. Och din Fader, som ser i det fördolda, ska belöna dig synligt.

Den största synliga lönen för våra böner som vi kan få är väl att Guds rike kommer i härlighet?

Guds vilja

När vi ber om det som är viktigt för Gud i "treklängen" *helgat varde ditt namn, tillkomme ditt rike, ske din vilja, såsom i himmelen så ock på jorden*, så ligger som bekant den stora

⁵¹ Luk 17:21, alt övers: *mitt ibland oss*

⁵² 2 Kor 5:7

⁵³ Hebr 11:13

⁵⁴ Segertoner 254:6, jfr 1 Kor 13:12

⁵⁵ Luk 4:43, 9:2, 9:60

⁵⁶ Grekiskans *erchmai* som betyder *komma* står i formen aorist imperativ aktivum, vilket innebär en uppmaning till en aktiv punkthandling, jfr uttrycket "punktinsats".

skillnaden mellan den första, andra och tredje delen i att den sista delen åtföljs av orden *såsom i himmelen så också på jorden*. Som vi redan sett behöver inte den unika avslutningen bara syfta på *ske din vilja* eftersom hela treklängen verkar utgöra en synonym helhet, men det är ändå signifikativt att den kommer just där den kommer. Låt oss nu se på den sista delen av den Guds-fokuserade inledningen av *Fader Vår*.

Det främsta med tredje delen av denna Guds-fokuserade del av *Fader Vår* är tanken på Guds vilja som det viktigaste i tillvaron. Om vi studerar Jesu liv så var det helt och hållet en produkt av Guds vilja. Han kom för att uppfylla Guds lagar, löften och Guds plan. I allt var Jesus fokuserad på Guds vilja:

*Jag har inte kommit ner från himlen för att göra min vilja, utan Hans vilja som hans sânt mig*⁵⁷.

Detta var signumet som satte som en äkthetsstämpel över hans liv och gärning, och på det sättet visade han hur en människa egentligen ska vara.

Jesus undervisar oss här alltså om att i himmelen sker alltid Guds vilja, där blir Hans namn helgat, där är Hans rike redan (har redan "kommit"). Det sägs här att vi ska be att denna Guds vilja ska ske, inte bara i himmelen utan också på jorden. Några frågor anmäler sig direkt: Är det möjligt att Guds vilja inte kan ske på jorden om Gud är allsmäktig och suverän? Styr han inte allt? Att Gud är allsmäktig och suverän framgår tydligt av Bibelns undervisning⁵⁸. Och vad innebär det att Guds vilja ska ske på jorden, på vilket sätt tar det sig uttryck, och varför ska vi be om det?

Först måste vi påminna oss om att om Gud inte vore allsmäktig, skulle det vara lönlöst att be om att Guds vilja ska ske på jorden liksom i himmelen eftersom Han ändå inte kan genomdriva sin vilja. Men om Gud ändå är allsmäktig och suverän – vilket Bibeln lär från pärm till pärm – då kan väl Gud genomföra sin vilja utan att vi behöver lägga oss i det? Så varför sker den inte alltid?

⁵⁷ Joh 6:38

⁵⁸ Allsmäktig: 1 Mos 18:14, Jer 32:17, Dan 4:32, Luk 1:37, Matt 28:18. Suverän: Hos 14:5, Joh 10:18, Rom 9:10-16,20f, 11:34-35, Jes 45:9.

En del föredrar att skylla på djävulen att Guds vilja inte ser ut att ske, men så enkelt är det inte, för allt djävulen vill göra måste han be om lov till⁵⁹. Snarare är det samspelet mellan Guds ledning och människans fria vilja som på olika sätt verkar kunna *försena* Guds vilja, men det kan inte förhindra den om inte Gud tillåter det. Bibelns Gud är historiens Gud och styr historien mot dess fulländning oavsett om människor vill det eller inte. Lammet som bryter sigillen i Uppenbarelseboken kap 5 styr världshistorien mot sitt klimax trots människans fortsatta uppror⁶⁰. Men för den som omvänt sig finns det stora möjligheter att *påskynda* Guds plans fullbordande i världen⁶¹ genom att *be om det* och sedan *göra Guds vilja* i den mån man förstått den och har möjlighet därtill. Det är också intressant att se att ett av de ställen där *Fader Vår* återges är det sammanhang i Luk 11 där Jesus vill lära oss att be uthålligt tills vi får vad vi behöver av Gud i himmelen⁶². Man kan tro att Jesus ville lära oss att förstå att vi faktiskt kan *påverka* Guds vilja i den mån att vi kan få Honom att verkställa och t.o.m. *förändra* sin vilja med sådant som ännu inte har skett⁶³.

Nu är inte *Fader Vår* enda tillfället det talas om Guds vilja i NT och en översikt är därför till hjälp för oss⁶⁴: *Ske din vilja* finns som bekant i *Fader Vår*, men också när Jesus ber i Getsemane⁶⁵. Det är intressant att hela kulmen på Jesu frälsargärning avgörs där när han ber *ske din vilja* till sin Fader i himmelen strax innan lidandet på Golgata börjar. Vidare: *Hans vilja* dyker ofta upp i Johannesevangeliet⁶⁶ där fokus är att *göra hans vilja*. Att *be ske din vilja* blir då ett sätt att försöka få kunskap om Guds vilja för att sedan kunna göra den, i den mån det ligger inom räckhåll för oss⁶⁷. *Hans vilja* hittar vi också då Paulus får veta att

⁵⁹ Job 1:12, 2:6, Luk 22:31

⁶⁰ Upp 9:20, 16:21

⁶¹ 2 Petr 3:11-12

⁶² Av någon anledning saknas just orden *ske din vilja* i Luk 11. Möjligen är det ett pedagogiskt knep som Jesus använder för att få oss att förstå att våra böner är viktiga när det gäller att få Gud att handla.

⁶³ Se, t.ex., Jes 38:5, Hes 4:15

⁶⁴ Av utrymmesskäl begränsar vi denna genomgång till just NT. Läsaren uppmanas att göra samma undersökning av Gamla testamentet och observera skillnaderna mellan Nya och Gamla förbundet i detta avseende, bl a att uttrycket *ske din vilja* nämns inte alls i GT, däremot *hans vilja* (syftande på Gud) 3 ggr och *Guds vilja* endast 1 ggr.

⁶⁵ Matt 26:42, Luk 22:42

⁶⁶ Joh 4:34, 5:30, 6:38, 6:39, 7:17, 9:30

⁶⁷ Samma tanke ser vi även i Hebr 12:28, 13:21.

han blivit utvald till att lära känna Guds vilja och få kunskap om densamma⁶⁸ och underförstått också följa den. *Hans vilja* dyker även upp då det handlar om att be efter Guds vilja, och att sådana böner får alltid positiva svar⁶⁹. Vidare: uttrycket *Guds vilja* ser vi i följande bibelcitater:

- ✦ Att göra Guds vilja: Mark 3:35, Apg 13:36, Ef 6:6, Hebr 10:36, 1 Joh 2:17,
- ✦ Guds vilja är synonymt med Guds plan: Apg 20:27,
- ✦ Hur vi kan förstå vad som är Guds vilja: Rom 12:2,
- ✦ Kallelse till tjänst efter Guds vilja: 1 Kor 1:1, 2 Kor 1:1, Ef 1:1, Kol 1:1, 2 Tim 1:1,
- ✦ Sorg efter Guds vilja som leder till omvändelse: 2 Kor 7:9-11,
- ✦ Att ge sig till Gud efter hans vilja: 2 Kor 8:5,
- ✦ Jesu försoningsgärning som en frukt av Guds vilja: Gal 1:4,
- ✦ Vad som är Guds vilja med oss: 1 Thess 4:3, 5:18, 1 Petr 2:15, 3:17, 4:2.

Det är uppenbart av de bibelsammanhang vi undersökt att Guds vilja är något som ska genomsyra hela tillvaron för den som tror på Gud. Den går nämligen att ta reda på, den går att uppleva, att ställas inför, den kan man förändras av, och den går att be om kunskap om, och vi uppmanas alltså att Jesus att be att den ska ske, inte bara i himlen där den alltid sker, utan även på jorden. När den sker på jorden är vi själva inbegripna, som vi också har sett i alla de bibelord vi staplat på varandra här ovan. Att be om att Guds vilja ska ske på jorden är att be att Guds vilja, och inte vår egen, ska ske med oss, precis som Jesus gjorde i Getsemane.

⁶⁸ Apg 22:14, se även Rom 2:18, Fil 2:13, Kol 1:9

⁶⁹ 1 Joh 5:14

Grunden för kristendomen

Vi har i det här inledande kapitlet sett på de inledande orden i bönen *Fader Vår*, den bön som Jesus lärde gav sina lärjungar. Bönen inledande lovprisning och följande uppmaningar till Gud att handla så att Hans namn blir helgat, Hans rike kommer och Hans vilja sker, följs sedan av böner om sådant som är viktigt för oss människor: dagligt bröd, syndernas förlåtelse och beskydd från frestelser. Även om denna senare del är nog så väsentlig, ligger den utanför denna skrifts syfte och omfattning. Istället ska vi nu i det kommande kapitlet se mer på det vi redan har konstaterat, nämligen att Jesus vävde in hela grundfundamentet, "konstitutionen", för Gudsriket i inledningen av den bön som vi kallar *Fader Vår*, och vilka konsekvenser det får för vår förståelse av kristendomen.

Kapitel 2

GUDS KUNGARIKE

Ske inte min vilja, utan din (Luk 22:42).

När Jesus lärde ut de inledande orden i *Fader Vår: helgat varde ditt namn, tillkomme ditt rike, ske din vilja, såsom i himmelen så ock på jorden*, framgår att han ville att lärjungarna skulle be om att det som alltid sker *i himmelen* också skulle ske *på jorden*. På jorden helgas inte (alltid) Guds namn, där är inte alltid Hans rike (synligt) och där sker inte alltid Hans vilja (på ett uppenbart sätt), och därför skulle de be om det⁷⁰. I det här kapitlet ska vi titta närmare på hur denna trefaldiga bön, eller kanske snarare uppfyllelsen av den, utgör själva *konstitutionen för Guds rike*, det vi i denna bok kallar Guds kungarike.

Guds kungarike och dess konstitution

Det första ett jordiskt kungarike måste bestå av är ett tydligt definierat geografiskt område med gränser så att det går att veta om man är innanför eller utanför rikets gränser. Därefter behöver det finnas lagar som reglerar rikets inre angelägenheter, dess styrelseskick, hur det inifrån ska försvaras mot yttre fiender, etc. Personer som bryter mot lagarna behöver ställas till svars och, eventuellt, straffas inom riket eller ställas utanför detsamma. Och den som vill bli medborgare i riket, och därigenom bli delaktig i de skyldigheter och rättigheter som rikets medborgare har, kan inte bli det hursomhelst, etc. Detta är enkelt uttryckt hur ett jordiskt kungarike ser ut, och alltid har sett ut oavsett om kungen kallats kung, kejsare, generalsekreterare eller statsminister, eller om riket varit mer eller mindre demokratiskt, feodalistiskt, eller socialistiskt, eller någonstans mitt emellan. Guds kungarike liknar det ovanstående på många sätt, men det beror inte på att Gud kopierat människorna utan att människan, som Guds avbild⁷¹ och oavsett om hon känner Gud eller inte, instinktivt förstår

⁷⁰ Som vi sett ovan ska man därför inte dra slutsatsen att Gud makt inte räcker till för att uppfylla denna bön – varför skulle man då be om det? – utan att det snarare är en konsekvens av att Gud i sin allmakt ger människor utrymme att välja att göra gott eller ont inom ramen för Hans eviga plan med världen.

⁷¹ 1 Mos 1:26-28. Lägga märke till att redan här finns en rikets styrelsehierarki etablerad: Gud, människan, djuren.

att världen måste organiseras hierarkiskt för att kaos ska undvikas, liksom Gud har inrättat sitt rike. Och historien också visar att närhelst någon revolution mot övermakten inträffar som syftar till att få bort de för tillfället rådande lagaran och hierarkierna, så slutar det ändå alltid på samma sätt: en ny hierarki inrättas som stiftar nya lagar⁷². Jordiska riken och nationer har därför sett ungefär likadana så länge historien går att undersöka bakåt, även om kulturerna och ideologierna kan ha växlat ganska drastiskt med tiden. Och alla jordiska riken är som sagt en slags avglans av Guds kungarike, och därför kan det hjälpa oss att förstå en del av vad Guds rike är: ett område som är avgränsat, som lyder under en kung, och som har lagar som reglerar dess inre och yttre angelägenheter.

På vilka sätt skiljer sig Guds kungarike från de jordiska kungarikena? För det första utgörs det inte (ännu) av ett tydligt geografiskt område som man kan se fysiskt. Jesus säger vid ett tillfälle:

*Guds rike kommer inte så att man kan se det med ögonen. Inte heller skall man kunna säga: Se, här är det, eller: Där är det. Ty se, Guds rike är mitt ibland er.*⁷³

Med de orden menade Jesus att Guds rike är en osynlig verklighet som uppenbaras (blir synlig!) överallt där han själv är, eller där hans lärjungar, som helgar Faderns namn och lever efter Hans vilja, samlas i hans namn eftersom han då är närvarande⁷⁴. På det sättet "uppstår" Guds kungarike överallt där dess konstitution tros och efterlevs. Ett jordiskt kungarike kan bestå (åtminstone tillfälligt) trots att lagarna ändras eller t.o.m. ignoreras, men i fallet med Guds kungarike är lagarna och själva riket så intimt sammankopplade att de inte kan skiljas åt. Varhelst Guds namn helgas och Hans vilja sker, där är Hans rike, och där Guds namn vanhelgas och människor bryter mot Hans vilja, där finns inte Hans rike. Det innebär inte att Gud förlorat makten över en sådan situation eller ett sådant område, för Hans allmakt påverkas inte av det. Men Hans rike, i just den bemärkelsen som vi framhållit här – att Hans lagar efterlevs – finns inte (kvar) på en sådan plats eller i ett sådant sammanhang. Dock är det så, som vi ska se längre fram, att det kommer en dag då Guds kungarike inte enbart ska framträda andligt utan även manifesteras fysiskt i den här

⁷² Detsamma kan sägas om den nuvarande tidens normkritik. Normer kan inte avskaffas, endast bytas ut mot andra. (Själva normkritiken i sig utgör en slags ny "norm", vilket faktiskt leder till att normkritikens grundval är självmotsägande, men det är en annan historia.)

⁷³ Luk 17:20-21, jfr Joh 18:36.

⁷⁴ Matt 18:20

världen, och detta ska ske när Jesus kommer tillbaka och bönen *tillkomme ditt rike* uppfylls till fullo.

För det andra är gränserna för Guds kungarike väl definierade och vägen till medborgarskap i riket tydligt fastslagen. Jesus deklarerade för rådsherren Nikodemus under deras nattliga samtal:

*Amen, amen säger jag dig: Den som inte blir född på nytt kan inte se Guds rike ... Amen, amen säger jag dig: Den som inte blir född av vatten och Ande kan inte komma in i Guds rike*⁷⁵.

Vägen in över gränsen till Guds kungarike är det Bibeln kallas för *pånyttfödelsen*⁷⁶, och är ett övernaturligt verk som Gud själv gör i varje människa som sätter sin tro till Jesus Kristus:

*Ty så älskade Gud världen att han utgav sin enfödde Son, för att den som tror på honom inte skall gå förlorad utan ha evigt liv*⁷⁷.

Och när människan kommit till tro på Jesus Kristus och kommit in i Guds kungarike är medlen för att bli kvar där också tydliga: det handlar om att genom att *växa i nåd och kunskap om vår Herre Jesus Kristus*⁷⁸, så att människan *formas efter Sonens bild* till likhet med Jesus Kristus⁷⁹ så att hela livet inriktas på att Guds namn ska bli helgat och Guds vilja får ske. Jesus själv var det perfekta föredömet för oss i det avseendet genom att han, trots att han var fri från synd och redan var i Guds rike – han var ju dess kung! – ändå avstod från allt och gjorde sig lydig till döden på korset⁸⁰. Det fanns inte något ögonblick av en

⁷⁵ Joh 3:3,5. Man kan notera uttrycket "vatten och Ande". En del menar att vattnet åsyftar dopet och anden pånyttfödelsen, men det är föga troligt. Två mer trovärdiga förklaringar är: 1) vattnet och Anden är synonyma, dvs Jesus säger samma sak två ggr (Anden kallas ju "det levande vattnet": Joh 4:10, 7:38), eller 2) vattnet symboliserar den fysiska födelsen, medan Anden pekar på den andliga, övernaturliga födelsen, och andemeningen är att endast den människa som blivit född till världen också kan bli född ovanifrån, av Ande. Författaren till denna skrift lutar åt alternativ 2.

⁷⁶ Jak 1:18

⁷⁷ Joh 3:16

⁷⁸ 2 Petr 3:18

⁷⁹ Rom 8:29, 2 Kor 3:18

⁸⁰ Fil 2:6-11

sekund då Jesus inte helgade Faderns namn och inte levde efter Guds vilja. Detta möjliggjorde att Jesus kunde dö i syndiga människors ställe⁸¹, men också att han för evigt tjänar som det perfekta exemplet för alla de som funnit vägen in i Guds rike genom tron på hans namn när det gäller att leva efter rikets konstitution.

Det måste också nämnas här att det märkligt nog finns bibelsammanhang som talar om att det finns möjlighet att befinna sig i Guds kungarike utan att vara en del av det⁸², ungefär som att någon reser till ett främmande land, kanske tar sig in över gränsen illegalt⁸³, och lever där som främling, tar del av de fördelar som landet erbjuder, men aldrig blir en del av det genom att låta sig påverkas av detsamma utan istället bryter mot landets lagar och även får andra att göra likadant. Att sådant förekommer i en syndig värld förvånar kanske inte, men det är iögonfallande att sådant överhuvudtaget kan förekomma i Guds kungarike.

Att följa rikets konstitution

När en amerikansk president ska installeras får vederbörande lova på heder och samvete att *troget utöva Förenta staternas presidentämbete och efter bästa förmåga upprätthålla, värna och försvara Förenta staternas konstitution*. Oavsett vad man tycker om den president som sitter vid makten vid en given tidpunkt⁸⁴, så finner vi även här en (ofrivillig?) avspegling av ordningen i Guds kungarike. Den som kommit in i Guds rike har att underordna sig de lagar som gäller i riket, och har genom pånyttfödelsens under satts i stånd att växa i möjlighet att uppfylla dessa lagar, värna och försvara dem. Rätten till uppehållstillstånd i riket och medborgarskap i detsamma kommer ur den rättfärdighet som erbjudits oss genom tron på Jesus⁸⁵, och därigenom har vi bytt sida i striden: när vi förut slagits för syndens makt mot Gud, slåss vi nu mot synden för Guds rike. Varje del av livet ska därefter läggas under Guds herravälde så att vi börjar leva ut den rättfärdighet som vi

⁸¹ Jes 53:4-6

⁸² Matt 13:41, jfr 1 Joh 2:19, Jud 1:4, Upp 2:20

⁸³ Jfr med Jesu ord i Joh 10:1 där han talar om de tjuvar och rövare som inte tar sig in till fåren genom att gå genom grinden utan tar sig in från annat håll.

⁸⁴ I viss mening är det ovidkommande, eftersom Bibeln säger att all överhet är av Gud (Rom 13:1-7) och att Han är den som ger makten till olika jordiska härskare (Jer 27:5-7, Joh 19:11). Visserligen påstår djävulen vid ett tillfälle att det är han som har den makten (Matt 4:8-10), men naturligtvis ljugar han.

⁸⁵ Rom 1:17,

redan tagit emot i tron av nåd⁸⁶. Så inträffar den verkliga revolutionen i en människas liv, inte en politisk utan en andlig sådan: Nu är det inte längre människans namn, människans rike eller människans vilja som gäller utan man får istället avstå från allt det för att Guds namn ska helgas, Hans rike ska komma och Hans vilja som ska ske. Paulus skriver att t.o.m. varje tanke skall göras till en lydig fånge hos Kristus hos den troende människan⁸⁷.

Det är nog inte många som har namnet om sig att de är kristna som skulle säga emot ett resonemang som ovan, men skrapar man lite på ytan till vad det verkligen betyder så kan nog en och annan reagera med bestörtning. Verkligen kristendom är radikal på ett sätt som inget annat vi känner till i den här världen. Jesus själv uttryckte det bl.a. med orden:

Om någon kommer till mig och inte hatar sin far och sin mor, sin hustru och sina barn, sina bröder och systrar, ja, även sitt eget liv, så kan han inte vara min lärjunge. Den som inte bär sitt kors och följer mig kan inte vara min lärjunge... På samma sätt kan ingen av er vara min lärjunge, om han inte avstår från allt han äger.⁸⁸

Och han säger också:

Den som älskar sin far eller mor mer än mig är mig inte värdig, och den som älskar sin son eller dotter mer än mig är mig inte värdig. Den som inte tar sitt kors och följer mig är mig inte värdig. Den som finner sitt liv skall mista det, och den som mister sitt liv för min skull skall finna det.⁸⁹

Detta sa Jesus vid en tid då skaror av människor följde honom, men där många av dem inte hade förstått kostnaden för lärjungaskapet: ett överlämnande av den egna bestämmanderätten över sitt liv, sina ägodelar, sin familj, ja hela sin existens, till Jesus, kungen i Guds kungarike. Det handlar alltså om en villkorlös kapitulation och ett totalt underordnande.

⁸⁶ Ef 2:1-10

⁸⁷ 2 Kor 10:5

⁸⁸ Luk 14:26-27,33. Ordet "hata" kan här enligt somliga utläggare förstås som "älska mindre", jfr 5 Mos 21:15, och parallelltexten i Matt 10:37f.

⁸⁹ Matt 10:37-39

Från den dag en människa överlåter sitt liv till Jesus och inträder i Guds kungarike så kommer allt att handla om Hans namn, Hans rike, Hans vilja. Många religioner och trosuppfattningar som människor antar och har antagit från tidernas begynnelse har många gånger handlat om att få gudomlig hjälp att uppfylla sina egna drömmar och önskingar, men den som kommer till Jesus får avstå från sina egna drömmar och istället börja tänka *hans* tankar⁹⁰. Aposteln Paulus uttrycker det så här:

*Ty jag har genom lagen dött bort från lagen för att jag skall leva för Gud. Jag är korsfäst med Kristus, och nu lever inte längre jag, utan Kristus lever i mig. Och det liv jag nu lever i min kropp, det lever jag i tron på Guds Son, som har älskat mig och utgivit sig för mig.*⁹¹

Den som inträtt i Guds kungarike har dött och uppstått på gränsen för att på andra sidan leva ett Kristus-liv där allt omvärderas:

*Men allt det som var en vinst för mig räknar jag nu som förlust för Kristi skull. Ja, jag räknar allt som förlust, därför att jag har funnit det som är långt mer värt: kunskapen om Kristus Jesus, min Herre. För hans skull har jag förlorat allt och räknar det som avskräde för att jag skall vinna Kristus.*⁹²

Dramatiken finns i detaljerna, lyder ett gammalt talesätt. Det är först när vi inser vad det här betyder i praktiken som det blir klart vad verklig kristendom är och vad det inte är. Kristendom är inte i första hand att anta en lära som kan användas för att göra det egna livet eller världen runt omkring bättre⁹³, utan kristendom är att avstå det egna livet för att vinna det verkliga, eviga livet som finns hos Jesus Kristus, Guds Son⁹⁴. Kristendom är inte att Gud hjälper mig att nå mina mål och drömmar, utan kristendom är att jag avstår mina egna mål och drömmar för att istället leva för Guds viljas förverkligande. Kristendom är att

⁹⁰ 1 Kor 2:16 (Bibel2000)

⁹¹ Gal 2:19-20

⁹² Fil 3:7-8

⁹³ Uttrycket "att göra världen till en bättre plats" används alltför ofta även i kristna sammanhang. Målet med kristendomen är dock INTE att göra världen bättre, utan att förbereda människor på den värld som kommer. På kort sikt blir världen lokalt bättre så snart någon omvänder sig och kommer till tro på Jesus och lever efter Guds vilja, men på lång sikt utlovar inte Bibeln att världen ska bli bättre, snarare tvärtom.

⁹⁴ 1 Joh 5:12

mitt eget namn blir mindre och Guds namn blir större⁹⁵, att Guds rike kommer och mitt eget personliga imperie-bygge och mitt eget namn och, som det heter nuförtiden, mitt "personliga varumärke", hamnar i papperskorgen, och att Guds vilja får genomslag på alla livets områden: identitet, värderingar, utbildning, yrkesval, bostadsort, sexualitet, livskamrat, familjeliv, pengar och andra ägodelar, vänner, fritidsintressen, prioriteringar, osv osv. Allt sådant, och allt annat som inte ryms ut här, tillhör inte längre människan utan tillhör Gud⁹⁶. Att vara kristen är att be med Jesu ord i Getsemane: *Ske inte min vilja, utan din*⁹⁷. Men inte bara be dessa ord, utan också att leva dem, fullt medveten om att *nu lever inte längre jag, utan Kristus lever i mig*⁹⁸.

Rikets ambassadörer – staden på berget

Den som kommit in i Guds kungarike och avstått sitt liv har förlorat mycket för Jesu skull, men fått så mycket mer⁹⁹. Utöver frälsningen och det utlovade eviga livet¹⁰⁰, så är något av det främsta tillhörigheten till Guds församling. Församlingen är mängden av alla de människor under alla tider och från alla kulturer och samhället som passerat gränsen till Guds rike och upplevt pånyttfödelsens under, omvänt sig från sina synder och dött och uppstått genom dopet, för att leva det nya livet i Guds kungarike¹⁰¹ där Hans namn helgas, Hans rike får komma, och Hans vilja får ske. Församlingen är inte helt synonymt med Guds kungarike, men församlingen kan beskrivas som en utpost till Guds rike, en "ambassad" som representerar Guds kungarike på främmande mark, och som där efterlever, försvarar och proklamerar Guds kungarikets konstitution. Paulus beskrev församlingen som *sanningens pelare och grundval*¹⁰² och sig själv och sina medarbetare som rikets sändebud¹⁰³, och Jesus beskrev det hela som en stad på berget, något som lyser med ett

⁹⁵ Joh 3:30

⁹⁶ 1 Kor 3:23, 1 Joh 4:6

⁹⁷ Luk 22:42

⁹⁸ Gal 2:20

⁹⁹ Matt 10:29-31

¹⁰⁰ 1 Joh 2:25

¹⁰¹ Apg 2:38-42, Rom 6:3-5

¹⁰² 1 Tim 3:15

¹⁰³ 2 Kor 5:20, 8:23, Ef 6:20. Flera översättningar (King James, Svenska Folkbibeln 2015) har här *ambassadör*.

ljus i en mörk omgivning genom goda gärningar¹⁰⁴. Församlingen som idé är helt och hållet en produkt av Guds vilja¹⁰⁵ där det är Hans tanke att Hans vilja ska återspeglas¹⁰⁶, och vi belyser det genom att ge några exempel utifrån företeelser som är aktuella idag.

Om den lokala församlingen skall vara Kristi ambassadörer i världen och där verka för att endast Guds namn skall helgas, så får ingenting i församlingen gå ut på att göra någon särskild pastor eller predikant känd och uppmärksam. Människor i församlingen skall visserligen överträffa varandra i *ömsesidig hedersbevisning*¹⁰⁷ och visst kan vissa personer få ett rykte i den andliga världen som har med deras nådagivna uppgift att göra¹⁰⁸, men i offentligheten skall församlingens medlemmar akta sig för att skryta med en ledare på en annans bekostnad och istället låta Bibeln vara avgörande i allt¹⁰⁹. Och den enskilde ledaren skall vara försiktig med att tala alltför mycket om sitt eget andliga liv¹¹⁰ utan istället tala om Jesus Kristus som korsfäst¹¹¹. För det var inte i den lokala ledare som blev korsfäst för människornas synder och inte heller i den enskilda pastorns eller predikantens namn som medlemmarna blev döpta¹¹² och det är inte predikantens namn som skall äras och upphöjas. Gud delar inte sin ära med någon annan¹¹³ för det endast Hans namn som skall helgas. Församlingen får därför inte utnyttjas till något imperiebygge kring någon enskild person och inte heller något verksamhetsbygge som skall ge församlingen erkännande utanför dess gränser¹¹⁴. Församlingen byggs med andliga byggstenar, under Jesu Kristi ledning,

¹⁰⁴ Matt 5:14-16. Vad dessa goda gärningarna utgör framgår av den predikan i vilket Jesus använder beskrivningen av staden på berget, den s.k. bergspredikan, se Matt 5-7.

¹⁰⁵ Jak 1:18

¹⁰⁶ 1 Petr 2:15

¹⁰⁷ Rom 12:10

¹⁰⁸ Apg 19:15

¹⁰⁹ 1 Kor 4:6, jfr 1:12

¹¹⁰ 2 Kor 12:6

¹¹¹ 1 Kor 2:2

¹¹² 1 Kor 1:13-14

¹¹³ Jes 42:8

¹¹⁴ Luk 6:26

*Han som är huvudet för sin kropp...för att han i allt ska vara den främste*¹¹⁵.

Endast så kan församlingen klara provet på Herrens dag¹¹⁶.

Församlingen är även en gemenskap där det överordnande syftet är att ta reda på Guds vilja och sedan leva efter den¹¹⁷. Visst är de kristna kallade till friheten i Kristus, men det är inte en frihet till att fortsätta leva i synden i strid med Guds vilja utan frihet från lagen och den synd som lagen uppväcker i oss¹¹⁸. Särskilt känsligt blir detta i dagens samhälle när det gäller identitet, sexualitet och samlevnad eftersom det uppfattas som en mänsklig rättighet att var och en får bestämma vem man är, vilken typ av sexualitet man är avsedd för och med vem man vill leva ut det. Men detta är ingen ny fråga. Även under antiken brottades de troende, särskilt de med icke-judisk bakgrund¹¹⁹, med samma typ av frågor eftersom deras samhälle var mycket likt vårt eget nutida¹²⁰ i det här avseendet. Och svaret på dessa brännande frågor blir idag detsamma som då:

*Detta är Guds vilja, att ni helgas, att ni avhåller er från otukt*¹²¹.

Den som är medlem i en nytestamentlig församling och har kommit till tro på Jesus Kristus, omvänt sig och låtit döpa sig till Kristus äger inte längre sin kropp, utan den tillhör

¹¹⁵ Kol 1:18

¹¹⁶ 1 Kor 3:6-15, Ef 2:21, 3:15-16, Kol 2:18-19

¹¹⁷ Rom 12:2, Kol 4:12, 1 Tess 4:3, 1 Joh 2:17

¹¹⁸ Luk 4:18, Gal 5:1, 5:13

¹¹⁹ Att dessa frågeställningar inte var lika svåra för judarna var för att de ända sedan de fick Mose lag, till skillnad från de avgudadyrkande kulturerna i länderna runtomkring, haft en mycket restriktiv syn på identitet, sexualitet och samlevnad, och för dem var det ingenting nytt. Detta är en anledning till att evangelierna inte belyser dessa frågor på samma sätt som breven i NT, eftersom Jesus inför sitt eget folk endast behövde hänvisa till att inte en bokstav i lagen skulle upphävas genom hans ankomst (Matt 5:17-20) för att alla folk skulle veta hans inställning i fråga om t.ex. otrohet och sexuella avvikelser – sådant var redan reglerat i Mose lag. Denna underförstådda pedagogik kunde inte författarna till resten av NT använda sig av på samma sätt i kontakt med de kristna församlingarna utanför Israels gränser eftersom medlemmarna där ofta inte hade judisk bakgrund och dessutom levde i en kulturfär som medvetet odlade och uppmuntrade precis allt det som Mose lag förbjöd.

¹²⁰ En slående likhet är besattheten av allt som är nytt för dagen, se Apg 17:21.

¹²¹ 1 Tess 4:3. Noter att ordet otukt kommer från grekiskans *porneia* och som enkelt uttryckt betyder alla former av sexuell omoral, dvs all sexualitet som inte ryms inom det bibliska äktenskapet.

Herren¹²² och är ett tempel för den helige Ande¹²³. Och då är det Herren som skall avgöra hur den skall användas, så att Hans vilja får ske¹²⁴. Så i just den här bemärkelsen är församlingen en samling människor som frivilligt¹²⁵ avstår från sina *egna* önskningar gällande identitet, sexualitet och samlevnad och istället försöker leva ut dessa ting i enlighet med hur man gemensamt uppfattar vad Guds vilja är utifrån Bibeln, Guds Ord. Och samma resonemang kan användas gällande alla andra frågor som människan ställs inför. *Det avgörande är inte vad den enskilda människan vill utan vad Guds vilja är.*

En mycket viktig följd av detta är att det Guds rike som Bibeln talar om inte handlar om människors rättigheter gentemot andra, utan om människors *skyldigheter* gentemot andra: först och främst gentemot Gud, att älska Herren din Gud av hela ditt hjärta och av hela din själ och av hela din kraft¹²⁶ och att visa denna kärlek genom att lyda Hans bud¹²⁷, och sedan mot medmänniskan och leva utgivande, framför allt mot dem som delar tron på Kristus¹²⁸. Även om t.ex. FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna kanske kom till med goda avsikter, och man genom att hänvisa till dem har velat verka för demokrati, fred, rättvisa och broderskap mellan folken på jorden, så har nog inget tilltag i mänsklighetens historia varit så bakvänt. Skälet till det är att de bygger på ett grundläggande tankefel: de handlar om just rättigheter och inte om skyldigheter. Ett fungerande samhälle kan inte byggas på att alla människor kräver sina rättigheter av andra, utan måste istället byggas på att varje medborgare uppfyller sina skyldigheter gentemot andra. För så ser Guds rike ut, och de enda mänskliga samhällen som kan ha något längre bestånd är sådana som ligger så nära Guds rike som möjligt.

¹²² 1 Kor 6:13

¹²³ 1 Kor 6:18-20

¹²⁴ I första hand är det Herren som äger den kristnes kropp, och i andra hand är det den kristnes make eller maka som har rätt att bestämma över den (1 Kor 7:3-4).

¹²⁵ Det frivilliga momentet ligger främst i anslutningen till den lokala församlingen. Sedan finns det saker och ting i församlingen som kan göras frivilligt (1 Kor 9:17, 2 Kor 8:3), och annat där den egna viljan måste underordnas församlingens uppfattning om Guds vilja. Rent mänskligt kan inte heller idéburna organisationer tillåta hur stor spridning i åsikter och tankar som helst utan att splittras upp och förstöras inifrån. All ordning kräver hierarkier, och underordning. Det förstår alla, även de som är motståndare till allt som står i den här skriften.

¹²⁶ 5 Mos 6:5, Mark 12:30.

¹²⁷ 5 Mos 7:9, 1 Joh 5:2f.

¹²⁸ Gal 5:14, 6:10.

Riket i den gamla och den nya världen

När nu Jesus lär sina lärjungar att be att Guds rike ska komma, så att Hans vilja får ske och Hans namn blir helgat, så kan man fråga sig om den programförklaring Jesus kommer med utgör ett nytt spår i Guds handlande med mänskligheten eller om det är en återgång till något gammalt? Det finns gott om bibelstöd för att svara: både och! Det som utgör Guds kungarikes konstitution är dels Guds plan för att *återställa* skapelsen till vad den en gång var innan synden kom in i världen och människan vände sig bort från Gud, men också att den återställda skapelsen ska vida *överträffa* den gamla i härlighet.

Den gamla världen, den ursprungliga skapelsen, var till en början *mycket god*¹²⁹ och kännetecknades av en harmoni som är svår att beskriva med annat än de skildringar av relationerna som fanns i den goda hierarkiska ordning som rådde i början: Gud rådde över människan¹³⁰ men levde också i fullständigt öppen gemenskap med henne¹³¹, människan rådde över jorden och alla djuren¹³² men åt bara frukt, liksom inga djur åt annat än växter¹³³, och människorna, man och kvinna¹³⁴, levde i en fullständig harmoni med varandra¹³⁵. Alla relationer, såväl vertikalt som horisontellt¹³⁶, kännetecknades av en fullständig frid. Inget ont fanns, och allt såg ut som om det skulle förbli så för evigt. Så var det från början i Guds skapelse, och det råder ingen tvekan om att den dåvarande

¹²⁹ 1 Mos 1:31

¹³⁰ 1 Mos 1:28, 2:16-17

¹³¹ 1 Mos 2:15, 3:8a

¹³² 1 Mos 2:28-29, 2:15, 2:19-20,

¹³³ 1 Mos 1:29-30, 2:16

¹³⁴ Man och kvinna (1 Mos 1:27, ordagrant: *hankön* och *honkön*, jfr 1 Mos 6:19f) utgör enligt Bibeln Guds ursprungliga design och vilja för människan. En del gnostiska läroströmningar betraktade könen som en *följd* av syndafallet och menade att människan blir (ska bli) könlös när hon blir "frälst", och parallellt till våra dagar är inte svårt att finna då vissa politiska rörelser menar att allt som har med könen är sociala konstruktioner som behöver brytas ner eller bytas ut. Det apokryfiska Tomasevangeliet säger på liknande sätt att kvinnan måste bli man för att bli frälst. Inget är nytt under solen.

¹³⁵ 1 Mos 2:24-25

¹³⁶ Många problem med våra relationer till varandra och till Gud uppstår när vi blandar ihop vad som är vertikalt och vad som är horisontellt, t.ex. ifråga om manligt och kvinnligt.

skapelsen utgjorde (en del av¹³⁷) Guds dåvarande kungarike där ingen annan än Han var kung (Hans namn helgades), och Hans vilja skedde i allt.

Men det fanns orosmoln som hotade att förstöra harmonin. Den dåvarande skapelsens frid byggde på att människan lydde Guds befallning att avstå en enda sak, nämligen att äta från *trädet med kunskap om gott och ont* som stod placerat mitt i lustgården tillsammans med *livets träd*¹³⁸. Uppenbarligen fanns ondskan redan, men utanför skapelsens gränser, fast det fanns ett sätt för den att ta sig in som Gud, i sin allmakt, tillät¹³⁹. Ormen, som NT identifierar som den fallna ängeln djävulen, utnyttjade situationen och tog sig på något sätt in i kungariket – utan att vara en del av det, se ovan – i skepnaden av just en orm¹⁴⁰ för att förleda människan.

Ormens frestelser innebar flera saker. Dels ifrågasattes vad Gud hade sagt, eller åtminstone betydelsen av det, dels gav ormen sken av att Gud nekat människan något som hon borde fått tillgång till, följderna av en eventuell olydnad tonades ner, och slutligen gavs ett löfte om att människan genom olydnad skulle få del av förbjuden kunskap och därigenom *bli som Gud*¹⁴¹. Allt det här var förslag till uppror mot Skaparens vilja, i syfte att sätta människan på kungatronen istället för Gud. När katastrofen väl inträffade visade det sig dock att det inte var Gud som hade ljugit, utan Ormen. Det som var ett fantastiskt löfte om en stålande framtid i frihet, blev en fullständig katastrof när människorna istället förlorade allt och kastades ut, utanför lustgården, till en oviss framtid. Och när mänsklighetens historia sedan fortsätter är det just den ursprungliga harmonin med

¹³⁷ Teologerna räknar med att Guds transcendens innebär att Han existerar utanför skapelsen där Han också är kung över en andlig änglavärld.

¹³⁸ 1 Mos 2:9

¹³⁹ Många har funderat över varför Gud gjorde det möjligt för människan att välja olydnaden, och något exakt svar på den frågan ger inte Bibeln. Ett bra förslag från C.S. Lewis är att "äkta kärlek måste vara frivillig", dvs utan möjlighet att välja det goda framför det onda blir människans relation med Gud enbart mekanisk.

¹⁴⁰ En del utläggare menar att *ödla* är en bättre översättning, vilket gör att 1 Mos 3:14 blir mer begripligt.

¹⁴¹ 1 Mos 3:1-5

fridsamma relationer i alla riktningar som bryts ner, tills det slutligen är så illa att HERREN Gud ångrade¹⁴² att Han skapat människorna¹⁴³.

Guds frälsningsplan, som börjar uppenbaras redan direkt efter fallet¹⁴⁴ och som sedan steg för steg uppenbaras¹⁴⁵, syftar dock till att återställa den harmoni som en gång rådde i hans kungarike. I den meningen finns fog för att säga att bönen *helgat varde ditt namn, tillkomme ditt rike, och ske din vilja* ytterst syftar på denna återställelse av den fallna skapelsen till det ursprungliga tillståndet. När Bibeln målar ut den framtida upprättelsen av skapelsen som en *pånyttfödelse*¹⁴⁶ syftar den just på detta, men den bibliska beskrivningen av återupprättelsen går längre än att Gud bara lagar det som gick sönder. Återupprättelsen, eller pånyttfödelsen, sker nämligen stegvis på väg mot ett mål som överträffar utillståndet: först med människor som blir födda på nytt genom omvändelse och tro på evangeliet om Jesus Kristus¹⁴⁷, som sedan helgas till alltmer likhet med Kristus¹⁴⁸, och sedan förvandlas till likhet med Honom vid Hans återkomst¹⁴⁹ då Han återupprättar kungariket åt Israel¹⁵⁰ som ska vara i tusen år¹⁵¹, det s.k. tusenårsriket. Under den tiden finns ondskan kvar, men är bunden och i den mån den kan ställa till bekymmer är det genom de icke omvända människor som överlevt de katastrofer som föregår Jesu återkomst¹⁵². Tusenårsriket är så nära ett fullständigt återställande vi kan komma på den här sidan evigheten, men det går inte riktigt hela vägen eftersom det onda i djupet av människornas oomvända hjärtan inte helt utrotats¹⁵³. För när ondskan släpps lös igen

¹⁴² Alt översättning: *sörjde*, se Svenska Folkbibeln 2015.

¹⁴³ 1 Mos 6:5-6

¹⁴⁴ 1 Mos 3:15

¹⁴⁵ 1 Mos 3:15, 12:1-3, 2 Sam 7:16, Jes 7:14, 53:1-12, Mika 5:2-4, m. fl.

¹⁴⁶ Matt 19:28

¹⁴⁷ 1 Kor 15:1-5, Apg 2:37-38, 16:30-31, 1 Thess 1:2-6

¹⁴⁸ Rom 8:29, 1 Tess 4:1-12, Ef 5:1-13

¹⁴⁹ 1 Kor 15:50-57, 1 Tess 4:15-18

¹⁵⁰ Apg 1:6-7

¹⁵¹ Upp 20:1-6, jfr 2 Sam 7:16, Ps 2, 72, Jes 2:1-5, 9:6f, 11:1-10, 40:3-5, 49:6, 61:2, 110, Jer 33:15, Mika 4:1-3

¹⁵² Sak 14:16-19, Jes 65:20

¹⁵³ Jer 17:9

kommer den kvarvarande delen av mänskligheten att göra ett sista kort uppror¹⁵⁴.

Slutligen, efter en sista kraftmätning, förintas alla ondskans hantlangare med djävulen i spetsen¹⁵⁵, den nuvarande himlen och jorden går under i eld¹⁵⁶, och Gud skapar då nya himlar och en ny jord där rättfärdighet bor¹⁵⁷.

Det rike vi ber om ska komma utgör alltså i sin fulländning en värld där det inte längre finns någon ondska och ingen djävul, inget kunskapens träd, och inga frestelser. Det enda som får följa med från den gamla världen är *livets träd*¹⁵⁸ och de *folk som blivit frälsta*¹⁵⁹. Det är en ny värld som inte kan falla ner i förgängelsen¹⁶⁰, och där ordningen i Guds kungarike är helt återställd och ska så förbli för evigt. Där kommer endast Hans namn att helgas, och i allt Hans vilja ske, eftersom Hans rike då har kommit.

Hur ska inte himlen vara då?

Man brukar i sådana här sammanhang säga att när någon troende dör så har den personen kommer till *himlen*. Mer korrekt vore att säga *paradiset*¹⁶¹, som är det mellantillstånd¹⁶² som där en troende får vara tillsammans med Jesus fram till uppståndelsen. Men de nya himlar och jord vi väntar på är det egentliga slutmålet, och det skiljer sig mycket från hur vi vanligtvis tänker oss dem. Ofta lever även troende människor kvar i den barnsliga föreställningen att himlen är den plats där vi slipper lidande och

¹⁵⁴ Upp 20:7-8

¹⁵⁵ Upp 20:9-10

¹⁵⁶ Upp 20:11, 21:1, 2 Petr 3:10-12

¹⁵⁷ Upp 21-22, Jes 65:17, 66:22, 2 Petr 3:13

¹⁵⁸ Upp 22:2

¹⁵⁹ Upp 21:24 (Svenska reformationsbibeln 2017)

¹⁶⁰ Rom 8:20-21

¹⁶¹ Luk 23:43, 2 Kor 12:4, jfr Fil 1:23.

¹⁶² En del utläggare har liknat skillnaden mellan himlen och paradiset som skillnaden mellan ett kungligt slott och den kungliga trädgård som omger slottet, såsom forna orientaliska slott utformades. Har man blivit insläppt i trädgården är man redan inne på kungens domäner, men i nästa steg blir man även insläppt i själva slottet, hjärtat av kungens boningar. Notera att även tabernaklet, och senare templet, hade en förgård.

kommer att få allt vad vi själva vill ha eller möjligen försakade på jorden¹⁶³. Men poängen med himlen är inte alls det, utan att det är en plats där Gud får *sin fullständiga vilja* igenom utan undantag. Därför skulle många som lite slarvigt säger att de vill till himlen inte trivas där, eftersom de inte förstår att det är en plats där alla deras egna önskningar gått om intet¹⁶⁴. Alla vill väl komma till himlen, men vem vill att Gud ska vara där när de kommer dit om det innebär att de måste lämna sin egen vilja och ambition bakom sig när de ska in till härligheten? Men:

*vem kan då bli frälst? ... För människor är det omöjligt, men för Gud är alltid möjligt.*¹⁶⁵

Kanske är det därför apostlarna på sina missionsresor lärde lärjungarna på varje plats att vi *måste gå genom många lidanden för att komma in i Guds rike*¹⁶⁶? Petrus skriver på samma tema:

*Då nu Kristus har lidit till kroppen, skall också ni beväpna er med samma sinne. Ty den som får lida till kroppen har slutat synda, så att han den tid som är kvar inte längre lever efter människors begär utan efter Guds vilja.*¹⁶⁷

Och vidare säger han: *Nej, gläd er ju mer ni delar Kristi lidanden. Då skall ni också jubla och vara glada, när han uppenbarar sig i sin härlighet.*¹⁶⁸

Den som genom svårigheter och lidanden har fått nåden att säga adjö till allt sitt eget och helt underordnat sig Guds kungarikets konstitution, för en sådan människa blir livet fyllt av

¹⁶³ Notera att denna föreställning om himlen ligger närmare islams paradiset än den bibliska beskrivningen av himlen.

¹⁶⁴ Därför skulle man kunna säga att helvetet lite spekulativt kan beskrivas som en plats där den fallna människans innersta vilja får sitt fullständiga genomslag: helgat varde *mitt* namn, komme *mitt* rike, ske *min* vilja. Denna egocentriska treklang utgör något av världens rikets konstitution, se nästa kapitel. C.S. Lewis spekulerade kring samma sak när han sa att det på domens dag enbart finns två grupper av människor: den ena gruppen säger *ske din vilja* till Gud, den andra säger Gud *ske din vilja* till.

¹⁶⁵ Matt 19:25-26

¹⁶⁶ Apg 14:22, jfr Hebr 2:10 som säger att Jesu fullkomnande kom ur hans lidande, och detta skedde trots att han redan var syndfri.

¹⁶⁷ 1 Petr 4:1-2

¹⁶⁸ 1 Petr 4:13

helighet, frid och rättfärdighet¹⁶⁹ och inträdet i den himmelska världen idel salighet och glädje. Den som däremot hållit fast vid sina egna ambitioner och inte släppt sin egen vilja eller sitt eget namn helt och försöker halta på båda sidor¹⁷⁰, den människan kan fortfarande bli räddad, men riskerar att få se hela sitt livsverk brinna upp och blir så *frälst som genom eld*¹⁷¹. En sådan människa behöver stämma in i den gamla välkända sången:

Min egenvilja krossa, all själviskhet fördriv.

*O Gud mig helt förlossa, bli livet i mitt liv.*¹⁷²

För innanför porten till det himmelska Jerusalem kvarstår nämligen bara Guds vilja, Hans rike och Hans namn i all evighet.

¹⁶⁹ Hebr 12:10-11

¹⁷⁰ 1 Kung 18:21

¹⁷¹ 1 Kor 3:14-15

¹⁷² Segertoner 611:1

Kapitel 3

VÄRLDENS KUNGARIKE

Ty allt som finns i världen, köttets begär och ögonens begär och högmod över livets goda, det kommer inte från Fadern utan från världen. (1 Joh 2:16)

Första gången efter syndafallet i Edens lustgård som vi på allvar börjar se vad *världens kungarike*, nedan kallat *världens rike*, verkligen är för något är när de gudsfrånvända människorna påbörjar världshistoriens mest ambitiösa byggnadsprojekt:

*Kom, så bygger vi oss en stad och ett torn som har spetsen uppe i himlen. Låt oss göra oss ett namn, så att vi inte sprids ut över hela jorden.*¹⁷³

Med dessa ord uttalar människorna sin egen vilja till att göra sig själva ett namn så att de kan hålla ihop sitt eget rike, så att de inte splittras och sprids ut. Att tornet skulle ha spetsen upp i himlen har djupt symbolisk betydelse: att lägga även himlen under sitt herravälde, liksom de redan (trodde att de) hade lagt jorden under sig. Man ska lägga märke till att Gud inte finns med i de här planerna alls. Här lämnas inget utrymme för Hans vilja, Hans namn eller Hans rike, för ingen frågar efter dessa ting. Här är det människan som är i full färd med att helga sitt eget namn, bygga sitt eget rike och göra sin egen vilja. Och detta är vad världens rike handlar om i grund och botten: jag, mig, jag vill ha, och jag vill göra.

Världens rike handlar i mångt och mycket sålunda om identitet, men inte om Guds identitet utan om människans. Gud skapade människan för att hon skulle leva i gemenskap med Skaparen själv och utforska den värld Han hade gett henne, inom ramen för Hans vilja, Hans person och Hans egenskaper. Människan har på grund av syndens intåg i sitt hjärta vänt upp och ner på det hela: Hon vill istället utforska sig själv, självförverkliga sig och spränga gränserna för sin egen förmåga inom de ramar hon själv sätter upp. Istället för att förundras över sin Skaparens egenskaper, som inte kan utforskas helt utan är oändliga, så vänder hon istället blicken till sin egen begränsade förmåga och försöker göra den till sitt universum och betar sig som om det vore hon själv som vore sin egen skapare: hon

¹⁷³ 1 Mos 11:4

bestämmer sin egen identitet, hon sätter sina egna gränser och gör allt vad hon själv vill utifrån den identitet hon har gett sig själv.¹⁷⁴ Inte undra på att världen ser ut som den gör.

Återblick: frestelsen i Eden

När människorna frestas av Ormen i Edens lustgård var det yttersta syftet med det, som vi redan sett ovan, att lura människorna att tro att de genom att följa sin egen vilja istället för Guds uttryckliga vilja (skickligt övertygade av Ormen om vad de egentligen ville) på något sätt kunde ersätta Gud: *bli som Gud med kunskap* som bara Gud hade¹⁷⁵ eller åtminstone försöka höja sig själva till samma nivå som Gud¹⁷⁶. Även om det ligger fördolt för oss, kan vi ana av hur Ormen lägger fram frestelsen, att detta inte var en ny idé som inte hade prövats förut. Eftersom det onda redan fanns – Gud hade ju kunskap om det onda redan innan människorna föll – borde någon annan redan försökt att ersätta Gud med sig själv genom att medvetet bryta mot Hans vilja, eftersom det är svårt att tänka sig att lögnen och olydnaden uppstod av en händelse inom den fullständigt goda skapelsen. Istället måste det ha varit något som förde in ondskan i världen utifrån, liksom en i övrigt frisk kropp infekteras av något smittämne¹⁷⁷ utifrån. Det märkliga är dock att när människan inte uppnådde det hon ville genom lyda sin egen vilja istället för Guds, så omprövade hon inte sin strategi utan fortsatte outtröttligt på samma spår i en slags självdestruktiv förhoppning

¹⁷⁴ Ett aktuellt område inom politiken där detta tydligt kommer till uttryck är inom den s.k. identitetspolitiken, dvs den inriktning där människors olika identitet, ofta utifrån grupptillhörighet, får bestämma olika politiska beslut. Ofta leder sådan politik till att människor inte längre är lika inför lagen utan får olika rättigheter och skyldigheter beroende på sin grupptillhörighet kopplad till vilken nivå av förtryck den aktuella gruppen anses lida under eller ha lidit under historiskt. Att ett sådant sätt att ordna ett samhälle oundvikligen leder till samhällets slutliga sammanbrott beror på att antalet sätt man kan dela in människor i grupper i förlängningen är lika många som antalet individer i hela samhället, eftersom det ständigt går att peka på nya särdrag som kan tjäna som grund för nya indelningar. Bibeln känner dock endast två sorteras människor: syndare, och förlåtna syndare.

¹⁷⁵ 1 Mos 3:4

¹⁷⁶ Jfr. Jes. 14:14. Somliga utläggare menar att detta bibeställe, jämte Hes. 28:15, utgör en beskrivning av Lucifers fall. Det finns ingenting i de bibliska texterna som visar det tydligt, och ingen av NT:s författare gör heller den kopplingen. Den koppling man kan tänka sig är att dessa ställen utgör beskrivningar av den typ av fenomen som låg bakom Lucifers fall, men någon direkt återgivning utgör de nog inte.

¹⁷⁷ Smittämnet kunde vi kalla för självcentreringen, med allt av det medför att självgodhet, själviskhet, självupptagenhet, självtilräcklighet, självsäkerhet, självförverkligande och självtilfredställelse: jag, mig, jag vill ha, jag vill göra.

om att "någon gång måste det väl lyckas". Och alla mänskliga kulturer därefter har burit prägeln av samma villfarelse: vi kan göra oss ett eget namn, bygga ett eget rike kring oss själva, och göra som vi själva vill. Detta är världens rike i ett nötskal.

De bytte ut den odödlige Gudens härlighet

När aposteln Paulus beskriver världens rike och mänsklighetens tillstånd i Romarbrevet, ett brev som skrevs ett par decennier efter Jesu död och uppståndelse, skriver han:

Guds vrede uppenbaras från himlen över all ogudaktighet och orättfärdighet hos människor som i orättfärdighet undertrycker sanningen. Det man kan veta om Gud är uppenbart bland dem, Gud har ju uppenbarat det för dem. Ända från världens skapelse ses och uppfattas hans osynliga egenskaper, hans eviga makt och gudomliga natur genom de verk som han har skapat. Därför är de utan ursäkt. Fastän de kände till Gud, prisade de honom inte som Gud eller tackade honom, utan förblindades av sina falska föreställningar, så att mörkret sänkte sig över deras oförståndiga hjärtan. De påstod att de var visa, men de blev dårar. De bytte ut den odödlige Gudens härlighet mot bilder av dödliga människor, av fåglar, fyrfotadjur och kräddjur. Därför utlämnade Gud dem så att de följde sina egna begär och bedrev allt slags otukt och förnedrade sina kroppar. De bytte ut Guds sanning mot lögnen och tog sig för att dyrka och tjäna det skapade i stället för Skaparen, han som är välsignad i evigheter, amen. Därför utlämnade Gud dem till skamliga lidelser. Deras kvinnor bytte ut det naturliga umgänget mot det onaturliga. På samma sätt övergav männen det naturliga umgänget med kvinnan och upptändes av begär till varandra. Män bedrev otukt med män och fick själva ta det rättvisa straffet för sin förvillelse. Och eftersom de inte ansåg det vara något värt att ha kunskap om Gud, utlämnade Gud dem åt ett ovärdigt sinnelag, så att de gjorde sådant som är mot naturen. De har blivit uppfyllda av allt slags orättfärdighet, ondska, girighet och elakhet, de är fulla av avund, mordlust, stridslust, svek och illvilja. De skvallrar och förtalar, de hatar Gud och brukar våld. De skrävlar och skryter och tänker ut allt ont. De lyder inte sina föräldrar, är oförståndiga och trolösa, kärlekslösa och hjärtlösa. Sådant gör de, fastän de mycket väl känner till Guds rättvisa dom, att de som handlar så är värda döden. Ja, de samtycker också till att andra gör det.¹⁷⁸

Vi återger hela detta bibelsammanhanget här i sin helhet eftersom vi skall återkomma till det framöver. Det som skall framhållas här är följande.

¹⁷⁸ Rom 1:18-32

Att leva i och vara en del av världens rike innebär att man lever i ett tillstånd där den objektiva sanningen¹⁷⁹ undertrycks och byts ut mot lögnen, även sådan sanning som inte är svåråtkomlig utan *framför allt* sådan som ligger uppenbar och tillgänglig för alla som vill se den. Detta gäller särskilt den kunskap om Gud Skaparens existens och egenskaper som alla människor kan se om de vill se den, och som gör att olydnaden mot samma kunskap är helt ousäktlig.

Denna olydnad mot Guds uppenbarade natur gör att människan blir dåraktig, trots att hon själv kallar sig för vis, och att hon istället för att vandra i ljuset blir indragen i ett mörker som grumlar hennes hjärta och tankar. Det gör att hon i sina handlingar kommer att handla precis tvärtemot vad Gud från början har designat¹⁸⁰ henne till. Och det kommer bland annat att få henne att förneka existensen av någon objektiv sanning eller verklighet¹⁸¹. Allt som finns kvar blir känslor, önsknings och subjektiva uppfattningar. Där Guds rike presenterar att Jesus är *vägen, sanningen och livet*¹⁸² menar då världen att inget sådant kan fastställas. Och eftersom det inte finns något objektivt att förhålla sig till gäller det att maximera sitt eget utbyte av tillvaron, och inte sällan sker det genom att man grips av ett begär efter makt över andra människor eller andra människors ägodelar. Att bryta mot tionde budet¹⁸³ blir helt plötsligt inte bara legitimt utan också beundransvärt.

En annan väsentlig följd av att mörkret faller över människors förstånd i världens rike är att människan i sin förvirring byter ut den *odödlige Gudens härlighet mot bilder av dödliga människor*¹⁸⁴. Inga gudlösa kulturer har kunnat undvika detta: alla människor måste tillbe

¹⁷⁹ Med objektiv sanning menar vi faktiska förhållanden, fakta, som antingen är kända eller okända, och som gäller alla människor i alla tider och som rent inte beror av betraktaren, dvs subjektet.

¹⁸⁰ Ett sätt att översätta ordet synd från hebreiskan är att *bryta mot designen*, ungefär som att man försöker tanka bilen i avgasröret eller dricker rengöringsmedel. Bilen tankar man ju i tanken, för det är så konstruktören har designat bilen, och rengöringsmedel är inte till för magen utan för smuts.

¹⁸¹ Notera att påståendet "det finns inga objektiva sanningar" är självmotsägande, eftersom det påståendet uttrycker just en (negativ) objektiv sanning.

¹⁸² Joh 14:6

¹⁸³ 2 Mos 20:17

¹⁸⁴ Versen fortsätter att tala om bilder av olika djurgrupper som också människan börjar tillbe, men här betonar vi människans självtillbedjan. Det är dock värt att notera att när djuren börjar tillbes istället för djurens Skapare ser vi hur en slags omvänd hierarki tar form: från Edens Gud-människa-djur till djur-människa-Gud.

något, och måste tjäna något. Och ett universellt sätt att tillfredsställa den driften blir att tillverka bilder av människor, djur, osv, som får representera det man vill upphöja. Dessa bilder, oavsett vad de föreställer, fyller öppet eller underförstått funktionen av att vara föremål för tillbedjan. Så vad som uttrycks här är att människan i första hand börjar tillbe sig själv¹⁸⁵ i stället för Skaparen – hon blir sin egen avgud¹⁸⁶. Något odödligt byts mot det som är dödligt. Någon, som har en härlighet som övergår allt vad en människa kan uppbringa, byts mot en bild, som inte kan hjälpa¹⁸⁷. Och denne Någons närvaro¹⁸⁸ byts ut mot tomheten och ensamheten när människan blir utlämnad till sig själv¹⁸⁹.

Världens rike och djävulens rike

Här måste vi skjuta in följande: Eftersom människans strävan att ersätta Gud med sig själv verkar ha haft en förebild i hur djävulen i en okänd urtid försökte göra samma sak, är det viktigt att förstå kopplingen mellan världens rike och djävulen och hans rike.

Dessa riken framställs aldrig som helt synonyma i Bibeln, men det kan vara svårt att se någon större skillnad mellan dem. Djävulen kallas ju för *den här världens gud*¹⁹⁰ och borde därför ha ett stort inflytande i världens rike. Han själv och hans anhängare kallas också för

¹⁸⁵ Det som beskrivs som onaturligt umgänge i Rom 1:24-27 kan ses som ett uttryck för självtillbedjan och självtillfredställelse eftersom begäret riktas till någon som är likadan som en själv. Guds kärlek till människan och människans gensvar till Gud är tidlösa uttryck för att sann kärlek alltid riktas till någon som är *väsentligen annorlunda* än man själv. Äktenskapet mellan man och kvinna skall också ses som ett uttryck för samma typ av kärlek där man älskar någon som kompletterar en själv just därför att denne inte är likadan, vare sig till funktion eller personlighet.

¹⁸⁶ Det engelska ordet för avgud, *idol*, används som bekant även i svenskan för att beteckna en person man ser upp till på ett sätt som nästan gränsar till tillbedjan, och i vissa fall utgör ren tillbedjan.

¹⁸⁷ Jfr. Hab 2:18-19, Jes 44:9, Jer. 10:5.

¹⁸⁸ Guds härlighet betecknar ofta hans närvaro, jfr. Rom 3:23.

¹⁸⁹ Idoler och andra högt uppsatta människor är ofta väldigt ensamma, och det är en frukt av deras upphöjelse till nästan guda-lik status. Människan är skapad till gemenskap med andra människor under Guds herravälde, men när människan byter ut Gud mot sig själv förlorar hon också möjligheten till sann gemenskap med andra människor.

¹⁹⁰ 2 Kor 4:4

*furstar och väldigheter och världshärskare här i mörkret, ... onskans andemakter i himlarna*¹⁹¹.

Men det innebär inte, som somliga tycks tro, att djävulen kan rumstera om hur som helst i den här världen. Allt han vill göra måste han be om tillåtelse för av Gud¹⁹². Det är inte han som fördelar makten över världen och ytterst påverkar makthavarna, det gör Gud¹⁹³. Det är inte han som styr över väder och vind, det gör Gud¹⁹⁴. Det är inte han som bestämmer vad som ska ske med människorna, utan det gör Gud¹⁹⁵. Det är inte han som styr historien mot dess avslutning, för det gör Gud i sin fullständiga suveränitet. Men utifrån det utrymme Gud tillåter honom att få påverka han människornas hjärtan till att vända sig bort från Gud och, liksom han själv, bli mer självcentrerade, själviska och därigenom upproriska mot Skaparens vilja och syften. I den specifika bemärkelsen utgör djävulen den här världens gud, eftersom människor som följer hans lockrop: *ni ska bli som Gud*, också alltmer hamnar under hans tankekontroll. Därför kallas han också för *härskaren över luftens välde, den ande som nu är verksam i olydnadens söner* som får människor att leva *på den här världens vis*¹⁹⁶ och den som *bedrar hela världen*¹⁹⁷. Jesus menade också att det räcker med att leva som djävulen vill, så är man hans barn och tillhör honom:

*Ni har djävulen till er fader. Och vad er fader har begär till, det vill ni göra.*¹⁹⁸

Paulus beskriver detta som en fångenskap och önskar att människor ska *nyktra till och slipper loss ur djävulens snara, där de hålls fångna, så att de gör hans vilja*¹⁹⁹. Detta är

¹⁹¹ Ef 6:12. Notera Svenska reformationsbibelns (2017) översättning av samma vers: *...furstendömen, mot makterna, mot mörkrets världshärskare i denna världen, mot onskans andemakter i himlarna.* Ordet *världshärskare* är sammansatt av två grekiska ord: *kosmos* och *krator*. För betydelsen av kosmos, se nedan. *Krator* är ett verb som betyder *att ha makt, att ta i besittning, att hålla*. Som jämförelse kallas Gud för *pantokrator*, Allhärskaren, eller den Allsmäktige, se t.ex. 2 Kor 6:18, Upp 1:8, 4:8.

¹⁹² Job 1:12, 2:6, Luk 22:31

¹⁹³ Jer 27:5, Dan 4:23, Luk 1:52, Rom 13:1, Ord 21:1, Joh 19:11

¹⁹⁴ Ps. 147:18

¹⁹⁵ Ord 16:9

¹⁹⁶ Ef 2:2

¹⁹⁷ Upp 20:8

¹⁹⁸ Joh 8:44a

¹⁹⁹ 2 Tim 2:26

förmodligen också innebörden i vad aposteln Johannes skriver i sitt första brev på samma tema:

*Vi vet att vi tillhör Gud och att hela världen är i den ondes våld.*²⁰⁰

Det grekiska ordet *kosmos* som här översatts till världen (och på många andra ställen) används både om universum (världsalltet) och den ogudaktiga massan av människorna. Vilken betydelse som gäller beror på sammanhanget ordet används i, och här avses uppenbarligen de ogudaktiga människomassorna. Grundtextens ord för *den onde* eller *det onda* är adjektivet *poneros* som betyder *ondska*²⁰¹. Ordet våld finns inte, utan är tillagt av översättarna. Den ordagranna betydelsen av slutet av versen är: *ligger i det som är ont* eller *ligger i den som är ond*. (Ett liknande översättningsproblem där man också måste välja mellan två varianter finns också i slutet av Fader Vår: *och fräls oss ifrån ondo*.) Mot bakgrund av vad vi redan sett om djävulens makt i världen så skall inte heller denna vers förstås som att djävulen styr världsalltet och tillsätter kungar och presidenter, även om han själv påstår det när han frestar Jesus²⁰². Naturligtvis ljuger han om det också. Att världen ligger i den ondes våld skall förstås som att den ogudaktiga massan av människorna styrs av honom till att följa sina egna begär, och tänka, känna, och göra vad deras fader har begär till – i den meningen tillhör de honom, är i hans våld, i kontrast till att Johannes skriver att de troende *tillhör Gud*²⁰³ – men det innebär inte att det är djävulen som har den yttersta makten över världen²⁰⁴.

²⁰⁰ 1Joh 5:19. Notera också Svenska reformationsbibelns (2017) översättning av samma vers: *Vi vet att vi är av Gud, och att hela världen är i det ondas våld*. (Giertz följer samma linje i sin översättning).

²⁰¹ *Poneros* står här i singularis, dativ, maskulinum.

²⁰² Matt 4:8-10, Luk 4:6-8.

²⁰³ Uttrycket *tillhör Gud* finns på ytterligare ett ställe i i Johannes brev, där det betonas att tillhörigheten kännetecknas av vad och vem man lyssnar till: *Vi tillhör Gud. Den som känner Gud lyssnar till oss, den som inte är av Gud lyssnar inte till oss. Det är så vi känner igen sanningens Ande och villfarelsens ande*. (1Joh 4:6)

²⁰⁴ Den teologiska inriktning som menar att Adam och Eva överlämnade makten över den fysiska världen till djävulen när de föll i synd i Edens lustgård har missat en viktig poäng. Om så vore fallet skulle Gud aldrig ha kunnat driva ut människorna ur lustgården efteråt, eftersom han inte längre hade makten över världen när den väl hade överlämnats till djävulen genom människornas "förräderi". Vad som egentligen hände var att människorna överlämnade sina hjärtan till att göra det onda, och hamnade på så sätt under djävulens inflytande. Men den yttersta makten har aldrig lämnat Guds händer.

Trots allt detta – eller kanske just på grund av detta – är direkt och medveten tillbedjan av djävulen ganska så ovanlig i Bibeln²⁰⁵, även om han kan dölja sig bakom andra gestalter som människor tillber öppet²⁰⁶. I Guds rike kan Personen bakom Viljan man tjänar och Riket man befinner sig i inte döljas, men när det gäller världens rike verkar det som att människor genom att tjäna sig själva i förlängningen tjänar viljan hos *den här världens gud* trots att de allra flesta är helt omedvetna om hans namn och rike samt det inflytande dessa fått över deras liv. Här skymtar också svaret på frågan vem som är kung i världens kungarike fram: det är djävulen som är dess kung, men människan tror att det är hon själv.

Hursomhelst, det som är viktigt för oss att förstå i det här sammanhanget är att världens rike och djävulens rike delar det gemensamma målet att upphöja sig själva över Gud. Världens rike blir då synonymt med djävulens rike i den meningen att de besjålas av samma egenvilja: *vad er fader har begär till*. Och den som börjar göra djävulens vilja hamnar allt mer under hans kontroll, och Gud låter i sin allvishet detta ske så länge människan inte vill omvända sig: Han utlämnar människorna så att de får som de själva (och djävulen) vill.

Därför utlämnade Gud dem

Man kan tro att det saknas interaktion mellan Guds rike och världens rike men det gör det inte. Tvärtom är den osynlige Guden verksam i båda rikena, även om Hans huvudsakliga uppmärksamhet gäller Hans eget rike och att föra människor *från mörkrets välde in i den älskade Sonens rike*²⁰⁷. Förutom det så kan Hans främsta verksamhet i världens rike sammanfattas med ett ord som upprepas tre ggr²⁰⁸ i bibelsammanhanget ovan: Han *utlämnar* människorna åt deras begär. Det grekiska ordet som översätts till *utlämna* här är *paradidomi*, och dess grundbetydelse är att *överlämna, ge upp någon eller något till någon annan*. Vem *någon annan* är i det här sammanhanget framgår också av texten:

²⁰⁵ Tillbedjan av onda andar: 3 Mos 17:7, 5 Mos 32:17, Ps 106:37, tillbedjan av djävulen: Dan 11:38 ("fästenas gud"), Upp 13:4 ("draken").

²⁰⁶ 2 Kor 11:14, Upp 2:13. Notera att i det sistnämnda bibelstället refererar den uppståndne Jesus till vad som förmodligen var ett stort Zeus-altare som fanns i dåvarande Pergamon, i det nuvarande Turkiet. Den grekiska guden Zeus, som romarna kallade för Jupiter, var den högsta grekiska guden. Pergamon anses också ha varit ett viktigt centrum för tillbedjan av den romerska kejsaren. Vart Satans tron finns i dessa dagar har varit föremål för många spekulationer, men det ligger utanför denna skrifts syfte.

²⁰⁷ Kol 1:13

²⁰⁸ Rom 1:24, 26, 28.

människornas *hjärtans begär, förnedrande lidelser, ett ovärdigt sinnelag*. Förmodligen beskrivs här en progression²⁰⁹ som börjar med att människan överlämnas till sitt eget hjärtans begär, sin egen fallna vilja, för att sedan börja en vandring allt djupare in i mörkret där hon blir en förnedrad slav i både tanke och handling.

Vad innebär det att Gud överlämnar människan på det här sättet? I princip handlar det om att Gud låter människan få som *hon själv vill*. Det är ungefär som att Gud säger till människorna i världens rike: "om ni älskar er själva, er egen vilja, ert eget namn och ert eget rike och synden framför Mig, då skall ni också få som ni vill: Jag drar Mig tillbaka och utlämnar er till att följa era egna önsknings, och ni kommer då att bli tvingade av dem att gå ännu längre i synd än vad ni först hade tänkt göra." Detta är också ytterligare ett kännetecken på världens rike, som återspeglas i den ovan nämnda progressionen, nämligen att den som lever i världens rike *måste* gå längre och längre i sitt uppror mot Skaparen²¹⁰. Det är samma fenomen som uppträder i missbrukssammanhang, då dosen av en drog eller en företeelse hela tiden måste ökas för att tillfredsställelsen skall infinna sig, men till slut krävs så mycket att det inte längre ger någon "kick". Då är man på botten. Och syftet med överlämnandet är bland annat just det: först och främst är den ett uttryck en pågående dom över människans uppror, där Guds vrede kontinuerligt uppenbarar sig: själva den nedåtgående progressionen är Guds ständigt pågående straff över upproret²¹¹.

För det andra är det Guds tanke att människan genom att hon utlämnas åt sig själv skall hamna så djupt ner att hon blir villig att omvända sig, för så länge synden inte medför några allvarliga konsekvenser finns det ingen anledning att ändra inriktning. För varför skulle de otrogne mannen sluta att bedra sin hustru så länge han kan komma hem efteråt och bli insläppt och förlåten? Och varför skulle alkoholisten sluta supa och förstöra för sin familj så länge han inte blir förlorad något på sin kärlek till flaskan? Nej, liksom hustrun till slut låser dörren för den otrogne mannen, och inte släpper inte honom förrän han är villig till verklig förändring, och liksom alkoholists familj av självbevarelsedrift till slut tvingar honom att välja mellan familjen eller flaskan, så överlämnar Gud människan åt sina egna begär så att hon fullt ut får skörda frukterna av sina begär. För endast genom att inse

²⁰⁹ Liknande progressioner finns även på andra ställen i Bibeln, se, t.ex., Ps 1:1, Jak. 1:15.

²¹⁰ Här finns en omvänd parallell till helgelsen i Guds rike. Den som är i Guds rike och vill bli kvar där kan endast röra sig i en riktning: *växa i nåd och kunskap om vår Herre* (2 Petr 3:18), medan den som befinner sig i världens rike också endast kan röra sig i en riktning: *gå allt längre i ogudaktighet* (2 Tim 2:16)

²¹¹ Rom 1:18, 27, 32

skillnaden²¹² mellan att tjäna vår Fader som är i himlen och att slava under sina egna begär, så kan hon bli verkligt omvänd²¹³.

Guds utlämnande av människan till hennes innersta begär så att hon blir slav under dem kan vara den verkliga förklaringen till att människor i världens rike säger sig vara "födda" med vissa drifter som de inte kan stå emot, och som de därför menar att de själva och andra måste bejaka. De har i viss mån rätt i att de inte kan välja att stå emot sina drifter, men enligt Paulus har de grundligt missförstått anledningen till varför de inte kan stå emot: det beror enligt aposteln inte på att de inte kan, utan på att de inte vill, och de vill inte därför att Gud har utlämnat dem till deras egen vilja, så att de slaviskt måste följa sina egna hjärtans begär.

Självdstruktionens väg

Vidare måste framhållas att världens rike är självdestruerande. Ett samhälle som har de kännetecknen som framhålls i slutet av texten²¹⁴ kan aldrig bestå. När allt fler invånare i en sånt samhälle betraktar sig själva som universums centrum och allt handlar om hur de skall kunna tillfredsställa sina egna begär²¹⁵, vilket i slutändan alltid kommer att ske på bekostnad av någon annan, kommer allt slutligen att rasa samman.

Många framstående kulturer och civilisationer har kommit och gått under mänsklighetens historia, och alla har de efter en lång eller kort period av framgång och blomstring hamnat

²¹² Här tangerar vi frågan om hur brottslingar ska kunna rehabiliteras och återbördas till samhället och få en ny chans. Världens rike, som inte vill att det ska bli några konsekvenser av att man följer sina egna begär, och om det går illa utmålar den som gjort sig skyldig till ett brott mer som ett offer för en dålig uppväxt, tråkiga omständigheter, förtryck eller otur än som en brottsling. Sådant avskräcker dock inte från nya brott. I Guds rike finns stor nåd, men alla brott för med sig kännbara och avskräckande följder.

²¹³ Jmf. 2 Krön 12:1-12

²¹⁴ Rom 1:28-32

²¹⁵ Ofta förkläs dessa begär i form av individuella rättigheter som majoritetssamhället anses skyldigt att uppfylla för den enskilde. Problemet med detta sätt att bygga samhället, på rättigheter istället för skyldigheter, blir att det antingen utvecklas till en minoritetens diktatur där den grupp som skriker mest efter sina rättigheter tvingar den stora massan att existera enbart för att uppfylla dessa rättigheter, eller också att samhället upplöses i kaos eftersom alla invånare vill ha sina rättigheter uppfyllda av alla andra, men det finns inte längre någon majoritet som kan uppfylla skyldigheterna.

på ett sluttande plan. Ofta har det varit en period av materiellt överflöd och frånvaron av yttre hot som varit vändpunkten²¹⁶, för så fort människan inte behöver förtrösta på sin Skapare och inte längre behöver arbeta hårt för sin överlevnad så blir hon högmodig²¹⁷ och då uppstår genast tanken på att både avskaffa Skaparen och sluta arbeta för att istället leva gott och odla de begär som legat latent i den allra innersta vrån av hjärtat: att göra sitt eget namn känt, att bygga ett rike kring sig själv, och att göra precis som man själv vill²¹⁸.

När väl "Pandoras ask" har öppnats kan den inte stängas igen, förutom genom ett gudomligt ingripande, för den ende som kan stoppa denna nedåtgående spiral är Gud själv, men Han kommer inte att göra det så länge inte människan är villig att omvända sig. Därför måste Han först utlämna människan²¹⁹. Dock heter dörren ut i frihet evangelium om Jesus, vilket är Guds kraft till frälsning för var och en som tror²²⁰.

Babels torn och den kyrkliga ekumeniken

Vi måste avsluta det här kapitlet med att återvända till bygget av Babels torn, och påpeka att samma typ av enhetssträvanden kan förkläs som kyrklig gemenskap. Jesus bad om församlingens enhet, men när det blir en enhet för enhetens skull, och där Guds vilja, Hans rike och Hans namn lämnas utanför ekvationen, kanske inte uttalat men i praktiken, är det enbart ett nytt förklätt Babels torn som börjat byggas. Gud har kallat sin församling till enhet, men inte enhet som byggs på ekumeniska överenskommelser utan:

²¹⁶ Jfr. Hes 16:49

²¹⁷ *Stolthet går före undergång, och högmod går före fall.* (Ord 16:18). Notera att den engelska översättningen börjar med orden: *Pride goes before destruction...*

²¹⁸ Ett bibliskt exempel på ett sådant samhälle var Israel under domartiden: *På den tiden fanns ingen kung i Israel. Var och en gjorde vad han själv ansåg vara rätt* (Dom 21:25, jfr 17:6).

²¹⁹ Ett nedsättande namn på föräldrar som ständigt "städas" framför sina barn så att de inte ska behöva uppleva något negativt är "curling-föräldrar". Men i praktiken kräver många människor att Gud, om Han finns, ska vara just sådan. Bibelns Gud är dock precis tvärtom. Han städas inte förrän det finns förutsättningar för att dårskapen inte ska upprepa sig.

²²⁰ Rom 1:16

Var ivriga att bevara Andens enhet genom fridens band: en kropp och en Ande, liksom ni kallades till ett hopp, det som tillhör er kallelse, en Herre, en tro, ett dop, en Gud som är allas Fader, han som är över alla, genom alla och i alla. ²²¹

Den enhet som Jesus bad om i Getsemane, där han också underställde sig själv Faderns vilja, var inte en enhet som byggde på mänskliga påfund. Men världens rike, som eftersträvar sin egen enhet i sitt sökande bort från Gud, kan emellanåt invadera församlingen med liknande tankar. Det blir då inte längre en Andens enhet med fridens band, utan en organisatorisk enhet med mänskliga påfund som band, där *Gud, som är allas Fader*, inte längre är *över alla* utan underställs människornas vilja och strävanden. Och det är ju, som vi har sett, världens rikets strävan i ett nötskal: att ersätta Guds vilja, Hans namn och Hans makt, med sig själva.

²²¹ Ef 4:3-6. Notera att Svenska reformationsbibeln (2017) avslutar vers 6 med: *genom alla och i er alla*. Ordet *er* är viktigt eftersom det annars öppnar för ståndpunkten att Gud bor i alla människor, även de oomvända. Jfr 1 Kor 15:28, där samma tillägg inte behövs.

Kapitel 4

KUNGARIKENAS KONFRONTATION

Ty köttet söker det som är emot Anden och Anden söker det som är emot köttet. De två strider mot varandra för att hindra er att göra det ni vill. (Gal 5:17)

Som vi redan har sett finns ingen gråzon mellan Guds kungarike och Världens kungarike, och de ligger ständigt i strid med varandra. Det dessa riken strider om är inflytandet över människornas hjärtan, deras tankar, och i förlängningen, deras handlingar. För det människorna tänker innerst inne är sedan det som främst påverkar deras känslor, värderingar, uppfattningar och mynnar ut i deras handlingar. Antingen kommer de att tjäna Gud och verka för Hans namn, Hans rike, Hans vilja, och växa i nåd och kunskap om vår Herre Jesus Kristus²²² och slutligen få evigt liv²²³, eller tjäna sitt eget namn, sitt eget rike och följa sin egen vilja och därigenom bli slav under sina egna begär, vilket leder till synd, och där synden blivit fullgången föder den död²²⁴. Som sagt, här finns inga gråzoner.

Utgången av striden är redan klar: världens rike kommer att förlora och Guds rike kommer att segra. Jesus Kristus regerar från sin uppståndelse och himmelfärd över universum från sin Faders högra sida och ska göra det tills alla hans fiender har besegrats²²⁵. Löftet om en slutuppgörelsen med ondskan fördröjs dock av ett enda men avgörande skäl, nämligen att Gud vill ge så många som möjligt möjligheten att omvända sig, komma in i Guds rike och förberedas för den värld som kommer:

Men glöm inte detta, mina älskade, att en dag för Herren är som tusen år och tusen år som en dag. Herren dröjer inte med att uppfylla sitt löfte, så som en del menar. Nej, han har tålamod med er, eftersom han inte vill att någon skall gå förlorad utan att alla skall få tid att omvända sig. Men Herrens dag kommer som en tjuv, och då skall himlarna försvinna under

²²² 2 Petr 3:18

²²³ 1 Tim 4:8,

²²⁴ Jak 1:15

²²⁵ 1 Kor 15:22-28, Ps 110:1.

våldsamt då och himlakroppar upplösas av hetta och jorden och de verk som är på den inte mer finnas till. Då nu allt detta går mot sin upplösning, hur heligt och gudfruktigt skall ni då inte leva, medan ni väntar på Guds dag och påskyndar dess ankomst - den dag som får himlar att upplösas i eld och himlakroppar att smälta av hetta. Men nya himlar och en ny jord där rättfärdighet bor, väntar vi på efter hans löfte.²²⁶

Gud har rätt att förstöra hela universum närsomhelst och sopa bort allt det onda i ett ögonblick, men dröjer eftersom han vill att alla människor ska komma till tro, bli frälsta och komma till insikt om sanningen²²⁷. Samtidigt gör världens rike motstånd – under motståndarens²²⁸ ledning – mot denna Guds vilja genom att försöka förhindra människor att komma till tro²²⁹, och helst locka över människor som kommit in i Guds rike tillbaka till världens rike igen²³⁰. Denna kamp pågår inom varje människa, även alltså hos dem som redan kommit in i Guds rike²³¹. Vi ska nu se på något av vad Bibeln säger om denna "dragkamp" om själarna.

Guds rikets vapen mot världens rike

Det främsta sättet med vilket Guds rike bekämpar världens rike och för människor in i Guds rike är genom evangeliets förkunnelse²³². Evangeliet är det glada budskapet²³³ om att Gud såg människornas ondska och deras synder²³⁴ och konstaterade att de genom att följa sina egna begär hade förverkat rätten att fortsätta leva²³⁵, men av kärlek till dem²³⁶ öppnade en väg för dem till evigt liv genom att låta sin egen Son, Jesus Kristus, bära det rättmätiga

²²⁶ 2 Petr 3:8-13

²²⁷ 1 Tim 2:4

²²⁸ 1 Petr 5:8, jfr 2 Tess 2:4, 1 Tim 5:14.

²²⁹ Apg 13:8

²³⁰ 2 Petr 2:14-18

²³¹ Gal 5:17

²³² Rom 1:1-5, 16:25-27. Notera att dessa verser bildar ett litterärt ramverk för hela Romarbrevet, ett s.k. inclusio.

²³³ Apg 5:42, 13:32, 14:15

²³⁴ 1 Mos 6:15

²³⁵ Ord 8:36, Hes 18:4, 18:20, Joh 8:34, Rom 6:23, Jak 1:15

²³⁶ Joh 3:16, Rom 5:8

straffet för alla människors synder för alla tider²³⁷ på ett kors²³⁸, så att var och en som bekänner sina synder²³⁹, omvänder sig och sätter sin tro till det Jesus gjorde kan räknas som rättfärdig²⁴⁰, trots sina synder och svagheter. Detta var nödvändigt eftersom Gud är helig och inte kan förlåta synderna bara genom att glömma bort dem utan att själv göra orätt, utan måste straffa alla synder och missgärningar²⁴¹. Någon var tvungen att bära straffet för alla människor, och då ingen människa kunde göra det fick Gud själv bli människa i guda-människan, Jesus Kristus, för att sedan ge sitt liv frivilligt på ett kors. Och detta budskap om Jesu död och uppståndelse är, när det förkunnas för människor, en Guds kraft till frälsning för var och en som tror på det²⁴². I det ögonblick någon tror på budskapet om Jesus Kristus blir denne född på nytt och medborgare i Guds rike²⁴³, och har övergått från döden till livet²⁴⁴.

Utöver evangeliets förkunnelse så säger Bibeln att Guds helige Ande verkar i världen genom att överbevisa människor om synd, dom och rättfärdighet²⁴⁵, vilket innebär att Gud är fullt verksam i att påverka människor till att kunna se sanningen, om de är villiga till det. Till och med det faktum att Gud utlämnar människorna till deras begär, se föregående kapitel, är i kombination med allt det andra också något som Gud använder för att föra människor till omvändelse.

Det yttersta syftet med användningen av de medel som tillhör Guds rike är att påverka människors tankar så att de börjar tänka annorlunda om sig själva, livet, Gud och evigheten. Aposteln Paulus skriver:

²³⁷ Hebr 10:12

²³⁸ Jes 53:5-6

²³⁹ 1 Joh 1:8-9

²⁴⁰ Rom 3:23-26, 5:1-9. 1 Kor 6:11, 2 Kor 5:21, Gal 2:16, Tit 3:3-7

²⁴¹ 2 Mos 34:6-7

²⁴² Rom 1:16

²⁴³ Joh 3:3-5, Fil 3:20.

²⁴⁴ Joh 5:24, Rom 6:4, 1 Joh 3:14

²⁴⁵ Joh 16:8-11, jmf Svenska Reformationsbibelns provöversättning (2016) av 1 Mos 6:3: *Min ande ska inte strida med människorna för alltid*. Verbet *strida* kan också översättas *döma*. Klart är att Anden alltid haft som uppgift att överbevisa människan om vad som är rätt och fel, oavsett vilket tidsålder det är frågan om.

*De vapen vi strider med är inte svaga utan har makt inför Gud att bryta ner fästen. Ja, vi bryter ner tankebyggnader och allt högt som reser sig upp mot kunskapen om Gud. Och vi gör varje tanke till en lydige fånge hos Kristus...*²⁴⁶

Det är när människan tänker fel som hennes känslor leder henne fel och hennes handlingar kommer att bli fel. Frälsningen handlar i mycket stor utsträckning om att människans tankar förändras, för när tankarna förändras kan också känslor och föreställningar om den egna identiteten förändras, och därigenom också människans handlingar. Den som ska bli frälst och komma in i Guds rike måste därför först få se alla sina egna föreställningar om sig själv, världen, Gud, frälsningen och allt det raseras. I den meningen börjar det glada budskapet med dåliga nyheter. Men när så evangeliet och Anden har samverkat till att bryta ner det felaktiga tankemönstret hos den oomvända människan kommer så nästa steg då hon, efter den nåd Gud ger då Han drar människan till Kristus²⁴⁷, sätter sin tro till evangeliet som enda möjligheten till räddning. Men alltsammans börjar med att människan – genom evangeliets förkunnelse och den påverkan som Anden ger – börjar tänka annorlunda, se tillvaron i ett nytt ljus, och inser att hon är förlorad i sina synder om hon inte får hjälp.

Därför är ett nyckelord i samband med frälsningen *omvändelse*. Det är inte så vanligt nuförtiden, men när kristendomen var ny var det ett ord som användes flitigt både för att föra nya människor till tro, och bevara de troende på rätt väg, som kan ses av följande exempel:

- ♦ *Vid den tiden trädde Johannes Döparen fram och predikade i Judeens öken och sade: "Omvänd er, ty himmelriket är nära."*²⁴⁸
- ♦ *Från den tiden började Jesus predika och säga: "Omvänd er, ty himmelriket är nu här."*²⁴⁹

²⁴⁶ 2 Kor 10:4-5, jfr ett exempel på felaktigt tänkande som Paulus mötte på sina missionsresor: Apg 17:29

²⁴⁷ Joh 6:44, 65, jfr 1 Tim 6:16.

²⁴⁸ Matt 3:1-2

²⁴⁹ Matt 4:17

- ✦ *Jag säger er: På samma sätt blir det glädje i himlen över en enda syndare som omvänder sig - inte över nittionio rättfärdiga som ingen omvändelse behöver.*²⁵⁰
- ✦ *Petrus svarade dem: "Omvänd er och låt er alla döpas i Jesu Kristi namn, så att era synder blir förlåtna. Då skall ni få den helige Ande som gåva."*²⁵¹
- ✦ *Eller föraktar du hans stora godhet, mildhet och tålmod och förstår inte att det är hans godhet som för dig till omvändelse?*²⁵²
- ✦ *Tänk därför på varifrån du har fallit, och omvänd dig och gör dina första gärningar. Annars, om du inte omvänder dig, skall jag komma över dig och flytta din ljusstake från dess plats.*²⁵³

I bibelsammanhangen ovan så används två besläktade grekiska ord för verbet *omvända* (*sig*) och substantivet *omvändelse* som handlar om att *ändra tänkesätt, ändra uppfattning*.²⁵⁴ Ingången till Guds rike handlar om ett förändrat sinne²⁵⁵, och livet i Guds rike handlar om att fortsätta förändras inifrån och ut genom att tankarna förändras, bort från den egna viljan, i riktning mot Guds vilja:

*Och anpassa er inte efter den här världen, utan låt er förvandlas genom sinnets förnyelse, så att ni kan pröva vad som är Guds vilja, det som är gott och fullkomligt och som behagar honom.*²⁵⁶

²⁵⁰ Luk 15:7

²⁵¹ Apg 2:38

²⁵² Rom 2:4

²⁵³ Upp 2:5

²⁵⁴ Det hebreiska ord i GT som brukar förknippas med omvändelse är mer praktiskt inriktat: det handlar helt enkelt om att *vända om*, göra en "180-graders sväng" och *gå tillbaka*, se t.ex. 5 Mos 30:2, 1 Sam 7:3, Jes 55:7, Hos 6:1, Joel 2:12. På det sättet kompletterar GT och NT varandra genom att betona både den inre förvandlingen och de yttre konsekvenserna som hör till en sann omvändelse.

²⁵⁵ Detta avspeglas också i äldre tiders "dopformel": *På min Mästares befallning, och på din egen bekännelse om tro och sinnesändring, döper jag dig till Kristus...*

²⁵⁶ Rom 12:2

Det behöver betonas att detta inte är något som kan läras ut som ny slags tanketeknik, där människan *bara* genom att lära tänka annorlunda kan förändra sig själv i rätt riktning. En sådan teknik skulle endast bli ett nytt sätt att rättfärdiga sig själv genom laggärningar, och klart är att ingen människa blir rättfärdig genom laggärningar²⁵⁷. Människans allra innersta tankar är också så fördärvade att något sådant helt enkelt inte är möjligt. Enda sättet att kunna tänka rätt är att först *få* ett rätt sinne, och det är ett övernaturligt verk av Gud som krävs: man behöver bli född ovanifrån! För hur ska vi kunna tänka som Gud vill om vi inte får del av hans rättfärdiga natur?

Ovanpå detta är församlingens böner ett mäktigt vapen²⁵⁸ i att dels hålla världens inflytande borta från de människor som trätt in i Guds rike²⁵⁹, och dels påverkar de omgivningen så att fler människor blir överbevisade genom Guds Ande och att möjligheter skapas för att evangelium ska predikas²⁶⁰.

Världens motstånd mot Guds rike

I den långa bibeltexten från Romarbrevet som citerades i föregående kapitel framgår att Gud utlämnade människorna åt ett *ovärdigt sinnelag*²⁶¹. Världens rike kännetecknas således av motsatsen till ett rätt sinnelag där Guds vilja får råda, där stället människans egna tankar får råda: detta kallar Bibeln för ett ovärdigt sinnelag. Jesus talade själv om att inifrån människans hjärta kommer onda tankar²⁶², vilket sedan leder till onda handlingar när man gör vad *köttet och sinnet vill*²⁶³. Världens motstånd mot Guds kungarike handlar därför om att till varje pris försöka elda på de onda tankar som människan redan har i sitt onda hjärta, och sedan om möjligt locka tillbaka dem som genom Guds nåd blivit kallade ut ur världen och inträtt i Guds rike genom att på nytt förgifta deras sinnen med samma gamla lögner igen.

²⁵⁷ Rom 3:20-28, Gal 2:16, 3:10.

²⁵⁸ 1 Tim 2:1-4

²⁵⁹ Kol 4:12

²⁶⁰ Kol 4:3

²⁶¹ Rom 1:28

²⁶² Matt 15:19, Mark 7:21

²⁶³ Ef 2:3

När det gäller lögnerna så är djävulen en mästare på att ljuga. Det finns inga citat av honom i Bibeln där han påstår något som faktiskt är objektivt sant. Och de lögner han serverar till dem som vill lyssna utgör det kanske svåraste motståndet som reses mot Guds rike. Det är därför det är så viktigt för den som vill leva för Gud att ständigt få påminna sig om att det endast är Guds Ord som är sant²⁶⁴, och att Jesus är sanningen²⁶⁵ och att församlingen är sanningens pelare och grundval²⁶⁶. Detta är det enda vaccinet som fungerar mot världens och djävulens lögner, men det är ett mycket effektivt vaccin.

²⁶⁴ Ord 119:160

²⁶⁵ Joh 14:6

²⁶⁶ 1 Tim 3:15

Kapitel 5

ATT SÖKA GUDS RIKE

...sök först Guds rike och hans rättfärdighet, så skall ni få allt det andra också. (Matt 6:33)

Guds rike, som vi har sett på i de tidigare kapitlen i denna bok och med allt vad det innebär, är något som vi människor kan få bli en del av. Bibeln säger oss att Gudsriket finns tillgängligt för den som söker det. När Jesus undervisar i sin Bergspredikan så säger han just det, och använder också samma ord för att beskriva den uthålliga bönen: den söker²⁶⁷.

När Jesus talar om att vi människor ska söka Guds rike använder han ett ord som främst betyder *att söka för att finna*. Därigenom skiljer sig Jesus mycket från vår samtid, där själva sökandet upphöjs till målet, och där det inte går att säga att man funnit något, men så är det inte för Jesus. Guds konungarrike går att söka och det går också att finna.

Det innebär dock inte att sökandet efter Guds rike tar slut när man väl funnit det. På ett sätt har det tagit slut, ungefär som när någon kommer in i ett hus efter att ha gått in genom dörren. Man befinner sig då inuti huset. Men om huset har många rum²⁶⁸, kan sökandet fortsätta innanför dörrarna. Och så är det också med Guds rike: väl inne i det är en del av sökandet över, medan en annan del bara har påbörjats. Men det betyder inte, som en del säger, att insidan av huset, eller de allra innersta rummen i huset, är väsentligen annorlunda än utsidan. Det är inte så med Guds rike att förpackningen är av annat slag än det väsentliga innehållet. Det budskap, det evangelium, som kallar oss till Guds rike och visar oss var dörren in till rike finns, är också det som präglar allt som finns längre in i Gudsriket. När en människa kommer till tro påbörjas något, slås det an en ton, som sedan kommer att fortsätta hela livet igenom och ända in i evigheten, för Jesus är oföränderlig. Den Gud som kallat oss till sitt rike och manar oss att söka det, är samma Gud som väntar oss inne i riket. De karaktärsdrag som riket har på utsidan när vi upptäcker det, är samma karaktärsdrag som förstärks ju längre in i riket vi kommer.

²⁶⁷ Matt 6:33, 7:7-8

²⁶⁸ Jfr Joh 14:2

Till dig som ännu inte kommit in i Guds rike

För att komma in i Guds rike behöver du vara beredd att lämna Världens rike och dess konung bakom dig, och gå in genom den dörr som leder in till Guds konungarrike: Jesus Kristus²⁶⁹. Om den helige Ande har påverkat dig till att börja se din egen synd – att du satt ditt eget jag i centrum, levt i själviskhet och självupptagenhet, velat göra ditt eget namn stort, bygga ditt eget rike omkring dig, och följa din egen vilja och dina egna begär – och att du behöver omvända dig, kan jag bara gratulera dig. Detta kallade de gamla kristna för att ha blivit väckt. Du är ännu inte frälst, du har ännu inte kommit in i Guds rike, men Gud har i sin nåd gett dig ett sår i ditt hjärta²⁷⁰ som gör att du förstår din belägenhet: han har väckt dig över ditt tillstånd och ditt behov av frälsning. Det är fantastiskt och underbart, eftersom det är första steget till en förändring: utan sjukdomsinsikt finns inget behov av behandling. Men var nu på din vakt så att du inte faller i någon av de fällor som din egen fallna människa eller djävulen vill gillra för dig.

En sådan fälla är att du blir så modlös och misströstar så att du inte kan se något annat än din egen synd. För varje blick på dig själv måste du lyfta blicken och se tio gånger på Jesus²⁷¹, annars kan du lätt trilla ner i ett sådant mörker att du inte kommer upp därifrån. När Anden överbevisar dig om synd²⁷² är det inte för att lämna dig i mörkret utan för att övertyga dig om att ditt mörker verkligen är mörker och inte ljus²⁷³. Din uppgift blir då att ångra dig, ta avstånd från ditt tidigare liv, och sätta din tilltro till Jesus Kristus²⁷⁴, dvs: stanna inte i världens rike, nu när Gud har uppenbarat för dig var du egentligen har befunnit dig hela ditt liv. Ta nu sikte på dörren in till Guds rike – Jesus Kristus, Guds Son – och gå in genom honom! *Den som går in genom mig ska bli frälst²⁷⁵, sa han själv.*

²⁶⁹ Joh 10:1-2,7-10

²⁷⁰ Apg 2:37

²⁷¹ Hebr 3:1, 12:2, jfr Apg 7:55.

²⁷² Joh 16:8

²⁷³ Luk 11:35

²⁷⁴ Med Petrus ord på den första pingstdagen: "Petrus svarade dem: *Omvänd er och låt er alla döpas i Jesu Kristi namn, så att era synder blir förlåtna. Då skall ni få den helige Ande som gåva. Ty er gäller löftet och era barn och alla dem som är långt borta, så många som Herren vår Gud kallar.* (Apg 2:38-39)

²⁷⁵ Joh 10:9

En annan sådan fälla är att du med egna ansträngningar försöker förändra dig själv och så bygga din egen rättfärdighet och försöker kompensera dina tidigare misslyckanden genom att försöka bli en bättre människa och anstränga dig för att göra gott. Det kommer aldrig att fungera. Världens rike, inklusive ditt eget fallna jag, kan inte reformeras till det bättre: det går inte att fostra en get till att bli ett får²⁷⁶. Enda sättet för en get att bli ett får är att geten förvandlas till ett får: blir född på nytt!²⁷⁷ För *det som är fött av kött är* och förblir *kött*, och kan aldrig bli något annat, men *det som är fött av Anden är ande*²⁷⁸. Det är sant att det finns något som heter att man ska arbeta på sin egen frälsning²⁷⁹, men det är något du endast kan göra *efter* att du kommit in i Guds rike. Då vidtar ett samarbete mellan dig och Guds Ande som går ut på att du skall formas efter Sonens bild²⁸⁰ och bli alltmer lik honom. Men låt dig inte luras till att vända på steken. *Först* måste du komma in i riket genom omvändelse och tro på Jesus, Guds Son, till en ny födelse, *sedan* kan du helgas, inte tvärtom. *Goda gärningar gör ingen kristen, men en kristen gör goda gärningar*, sa Martin Luther.

Ytterligare en fälla du kan falla i är att du förhärdat ditt hjärta för Guds kallelse till hans rike²⁸¹. Varje människa verkar enligt Skriften ha särskild perioder i sina liv då Gud söker dem²⁸². Anden är tålmodig, men kommer inte att brottas med dig hur länge som helst²⁸³. Förmodligen kommer Gud att brottas med ditt samvete²⁸⁴ längre än någon människa skulle tycka är lämpligt, men ändå inte oändligt längre. Om du tillsluter ditt hjärta för Guds kallelse till himlen i Jesus Kristus²⁸⁵ kommer du till slut inte att höra honom. Ett varningsord: ju längre in i världens rike du går, och ju mer du tillsluter ditt öra för Andens röst och

²⁷⁶ Matt 25:31-46

²⁷⁷ Joh 3:3.

²⁷⁸ Joh 3:6

²⁷⁹ Fil 2:12

²⁸⁰ Rom 8:29

²⁸¹ Hebr 3:15

²⁸² 1 Petr 2:12. Notera att Bibelns Gud är den som söker efter människan, Han är Sökaren, medan människan i sitt fallna tillstånd *söker sig bort* från Gud.

²⁸³ 1 Mos 6:3

²⁸⁴ Jfr Jakobs brottning med ängeln vid Jabboks vadställe (1 Mos 32:22-32)

²⁸⁵ Fil 3:14

gör motstånd mot Guds kallelse, ju svårare kommer du att få att kunna se dörren²⁸⁶. Vänd om medan tid är, och lämna världens rike, sluta leva för dig själv och börja leva för Gud²⁸⁷ genom att följa Jesus Kristus.

Till dig som redan kommit in i Guds rike

Du som har kommit in i riket genom dörren, upplevt pånyttfödelsens under, och blivit ett Guds barn²⁸⁸, och har en visshet²⁸⁹ om din frälsning genom Jesu försoning, för dig återstår ett evighetslångt utforskande av vem den Levande Guden²⁹⁰, som frälst dig genom sitt eget blod²⁹¹, är. Ju längre in i Guds rike du kommer, vart centrum är Jesus Kristus, desto mer kommer du att upptäcka. På det sättet är ditt sökande inte över. Du har funnit Guds rike, det är sant, och har övergått för döden till livet²⁹², och du lever inte längre för dig själv utan för honom som dog och uppstod för din skull²⁹³, men nu är det Guds vilja för dig att du ska lära dig att leva efter den bön som Jesus lärde oss, och att det får bli signumet över ditt liv:

Låt ditt namn bli helgat, låt ditt rike komma, låt din vilja ske.

Allt i ditt liv ska nu gradvis förändras så att till och med varje tanke²⁹⁴, varje liten vrå av ditt medvetande blir uppfyllt en enda sak: Guds namn, hans rike, hans vilja. I takt med det kommer så dina egna önsknings, din egen vilja, sådant du har byggt omkring dig, din egen heder, ära och din egen berömmelse, och ditt goda namn, om du har ett sådant, att brytas ner. Sådant som en gång var en vinst för dig, kommer du att uppleva som en

²⁸⁶ Jfr de blinda männen i Sodom, se 1 Mos 19:11, som slogs med blindhet och inte såg dörren in till den gudfruktige Lot. (För detta exempel står jag i tacksamhetsskuld till Daniel Ernvik, författaren till *Noa och hans söner i Guds frälsningsplan*.)

²⁸⁷ 2 Kor 5:15

²⁸⁸ Joh 1:12

²⁸⁹ Rom 8:16

²⁹⁰ Apg 14:15, 1 Tess 1:9, Hebr 9:14.

²⁹¹ Apg 20:28. Vissa bibelöversättningar har *sin sons blod* istället.

²⁹² Joh 5:24

²⁹³ 2 Kor 5:15, Gal 2:20, 1 Petr 4:2.

²⁹⁴ 2 Kor 10:5

förlust²⁹⁵. Sådant som upptog ditt intresse och fyllde ditt sinne kommer att vittra bort. Sådant som var din största glädje och skänkte mening åt ditt liv kommer att smälta bort och ersättas med en enda sak: längtan efter Gud, hans vilja, hans rike och att hans namn blir ärat och upphöjt. Det är innebörden av att söka Guds rättfärdighet.

En ung man böjde en gång sina knän i ett bönemöte i Norge och fick frågan från predikanten: *Vill du bli vad som helst för Jesus? Vill du göra vad som helst för Jesus? Vill du gå vart som helst för Jesus?* Och den unge mannen tänkte: *Att säga ja till detta, det är ju detsamma som att ta livet av sig!* Men å andra sidan frågade han sig: *Vad ska mitt liv bli utan Guds kraft?*²⁹⁶

Livet blir endast värt att leva när det levs för Gud. Och är du född på nytt är du kallad till det: att bli vad Jesus vill, att göra vad Jesus vill, och att gå vart än Jesus sänder dig²⁹⁷.

Löftet om att få allt det andra också

Slutligen vill vi säga något om *Fader Vår* fortsätter, den bön som var anledningen till att den här skriften kom till. Bibelordet som står som rubrik för det här kapitlet innehåller ett löfte från Jesus till var och en som söker Guds rike, och som anknyter till fortsättningen av *Fader Vår*. Det är ett löfte om att *få allt det andra också*.

För att förstå vad Jesus menade måste man läsa sammanhanget som löftet står i:

Därför säger jag er: Gör er inte bekymmer för ert liv, vad ni skall äta eller dricka, inte heller för er kropp, vad ni skall klä er med. Är inte livet mer än maten och kroppen mer än kläderna? Se på himlens fåglar. De sår inte, de skördar inte och samlar inte i lador, och ändå föder er himmelske Fader dem. Är inte ni värda mycket mer än de? Vem av er kan med sitt bekymmer lägga en enda aln till sin livslängd? Och varför gör ni er bekymmer för kläder? Se på ängens liljor, hur de växer. De arbetar inte och spinner inte. Men jag säger er att inte ens Salomo i all sin prakt var klädd som en av dem. Om nu Gud ger sådana kläder åt gräset, som i dag står på ängen och i morgon kastas i ugnen, hur mycket mer skall han då inte klä

²⁹⁵ Fil 3:7-8.

²⁹⁶ Från Lewi Pethrus memoarer: *Medan du stjärnorna räknar*, sid 92. I sammanhanget där denna berättelse återges gällde bönekampen dopet i den helige Ande.

²⁹⁷ Jfr Jer 1:7

er? Så lite tro ni har! Gör er därför inte bekymmer och fråga inte: Vad skall vi äta? eller: Vad skall vi dricka? eller: Vad skall vi klä oss med? Efter allt detta söker hedningarna, men er himmelske Fader vet att ni behöver allt detta. Nej, sök först Guds rike och hans rättfärdighet, så skall ni få allt det andra också. Gör er alltså inte bekymmer för morgondagen. Den skall själv bära sitt bekymmer. Var dag har nog av sin egen plåga.²⁹⁸

Den här texten innehåller långt mer än vad som kan utläggas här, men kan sammanfattas med att Jesus uppmanar oss att söka Guds rike istället för att göra oss bekymmer kring våra dagliga behov, vad vi ska äta, dricka, klä oss med, osv. Ute i världens rike – bland *hedningarna* – upptas i stort sett all uppmärksamhet kring dessa frågor: mat, dryck, kläder och livets olika bekymmer. Och så tänker människor i allmänhet innan de nås av kallelsen till Guds rike genom evangeliet om Jesus Kristus. Men Gud har tänkt, och därför befallt oss genom sin Son, att vi ska tänka annorlunda när vi väl kommit in i Guds rike. För eftersom fokus där inte längre ligger på oss själva, utan på Guds namn, Guds rike och Guds vilja, så kan den människa som lägger sin tid på att söka Guds rike istället för att bekymra sig, vila i löftet om att vår Fader i himmelen tar hand om sina barn. För när vi söker Guds rike har han lovat att förse oss med allt det där andra. Det är kanske inte en slump att bönen *Fader Vår*, som vi började den här skriften med, fortsätter med

vårt dagliga bröd giv oss idag

först *efter* att bönen inriktats på Guds namn, Guds rike och Guds vilja. För det dagliga brödet, och allt vad det kan tänkas representera, ska ju tillfalla den som *först* söker Guds rike och hans rättfärdighet.

²⁹⁸ Matt 6:25-34